

Adviesrapport accreditatie

hbo-bacheloropleiding
Hogere Juridische Opleiding
voltijd/deeltijd

Saxion Hogeschool Enschede

Adviesrapport accreditatie

Hbo-bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding voltijd/deeltijd CROHO nr. 34121

Saxion Hogeschool Enschede

Hobéon® Certificering BV

Datum:

3 maart 2011

Auditteam:

drs. R.B. van der Herberg

mr. N.J.M. Le Brun - van Susante

prof. dr. A.J.P. Brack

R.A. van Leeuwen

Secretaris:

mr. T. Vis

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1	1
1. MANAGEMENT SAMENVATTING	1
1.1. Integraal advies	1
1.2. Samenvattende beoordeling	1
2. INLEIDING	5
3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING	7
4. VORIGE ACCREDITATIE	11
DEEL 2	13
5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER	13
1. Doelstellingen opleiding	13
Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen	13
Facet 1.2. Niveau: Bachelor	16
Facet 1.3. Oriëntatie HBO	18
2. Programma	19
Facet 2.1. Eisen HBO	19
Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	22
Facet 2.3. Samenhang programma	24
Facet 2.4. Studielast	26
Facet 2.5. Instroom	28
Facet 2.6. Duur	30
Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	31
Facet 2.8. Beoordeling en toetsing	32
3. Inzet van personeel	34
Facet 3.1. Eisen HBO	34
Facet 3.2. Kwantiteit personeel	35
Facet 3.3. Kwaliteit personeel	37
4. Voorzieningen	39
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	39
Facet 4.2. Studiebegeleiding	41
5. Interne kwaliteitszorg	44
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	44
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	46
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	48
6. Resultaten	50
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	50
Facet 6.2. Onderwijsrendement	52
6. OORDEELSCHEMA	55
7. BIJLAGEN	57
BIJLAGE I Programma en gesprekspartners	
BIJLAGE II Kwantitatieve gegevens van de opleiding	
BIJLAGE III Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen auditoren	
BIJLAGE V Geraadpleegde documenten	
BIJLAGE IV Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels Hobéon	

DEEL 1

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

1.1. Integraal advies

Hobéon Certificering adviseert de NVAO de hbo-bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding, verzorgd door Saxion Hogescholen Enschede, Croho nummer 34121, in al haar varianten te accrediteren.

Dit advies wordt in onderhavig rapport gefundeerd.

Algemene gegevens

Naam van de instelling:	Saxion Hogeschool Enschede
Naam van de opleiding:	Hogere Juridische Opleiding
Varianten van de opleiding:	voltijd – deeltijd
Locatie van de opleiding:	Enschede

Naam VBI:	Hobéon Certificering b.v.
Datum visitatie:	25 november 2010
Datum adviesrapport	3 maart 2011

Beoordelingskader

Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

Samenstelling auditteam

Het auditteam bestond uit de volgende personen:

- drs. R.B. van der Herberg (voorzitter), senior adviseur/partner van de Hobéon Groep.
- mr. N.J.M. Le Brun – van Susante (werkvelddeskundige), kantoordirecteur Krans & van Hilten Advocaten, voorheen werkzaam bij verschillende advocatenkantoren,
- prof. dr. A.J.P. Brack (vakdeskundige), hoogleraar Juridische aspecten van de bedrijfskunde (bedrijfsrecht) aan de Universiteit Twente, faculteit Management en Bestuur en sedert 2000 tevens raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof Arnhem
- R.A. van Leeuwen, derdejaarsstudent HBO-Recht aan de Haagse Hogeschool

Aan het auditteam is als secretaris toegevoegd de heer mr. T. Vis, werkzaam als zelfstandig adviseur in het hoger onderwijs.

1.2. Samenvattende beoordeling

Hobéon Certificering baseert het advies tot accreditatie van de opleiding Hogere Juridische Opleiding op de volgende overwegingen:

Algemeen beeld

Het auditteam trof een nog jonge opleiding aan met een enthousiast en betrokken docententeam. De eerste lichting HJO'ers is in de zomer van 2010 afgestudeerd. De opleiding kenmerkt zich door een brede basis. Vier uitstroomprofielen (bedrijfsjuridisch, bestuursjuridisch, sociaal-juridisch en algemeen juridisch) in het vierde studiejaar bieden studenten de mogelijkheid te kiezen voor meer specifieke beroepsvelden. Het algemeen juridische profiel kenmerkt zich vooral als doorstroommogelijkheid naar de juridische universitaire masteropleidingen.

Het opleidingsprofiel van de opleiding HJO is vergelijkbaar met het opleidingsconcept zoals dit wordt gehanteerd in de opleiding HBO-Rechten. Dit wordt ondersteund door de gelijkwaardigheidverklaringen van de Universiteit Groningen en van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Onderwerp Doelstellingen opleiding: voldoende

Het oordeel van het auditteam voor alle varianten over alle facetten van dit onderwerp is positief. Alle facetten van onderwerp 1 ("Doelstellingen opleiding") worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding beschikt naar het oordeel van het auditteam over een heldere visie op het beroep en de beroepspraktijk. De opleiding is geënt op de in 2005 door de Landelijke Overleggen SJD en HBO Rechten vastgestelde domeincompetenties voor de Bachelor of Laws. Op basis van deze competenties is een competentieset ontwikkeld, waarin uitstroomprofielen kenmerkend zijn. De opleidingscompetenties zijn gekoppeld aan relevante beroepsthema's. De opleiding heeft deze op adequate wijze uitgewerkt naar kenmerkende functies, kerntaken en beroepstaken. De competenties zijn vastgelegd in competentiekaarten.

Het auditteam stelt vast dat de opleiding duidelijk zicht heeft op de vereiste kenniscomponenten.

De opleiding beschikt over een goed werkende beroepenveldcommissie, welke nauw is betrokken bij de totstandkoming van de opleidingscompetenties en het programma en bij de onderwijsontwikkelingen. Ook is de commissie betrokken bij de borging van het eindniveau van de opleiding. Wel is het auditteam van oordeel dat de samenstelling van de commissie nog onvoldoende dekkend is voor het brede terrein dat de opleiding bestrijkt. Uitbreiding van de commissie is volgens het auditteam dan ook te overwegen.

De gehanteerde eindkwalificaties zijn gerelateerd aan de kernkwalificaties voor een hbo-bachelor en verbonden aan de gehanteerde beroepscompetenties van de opleiding.

Onderwerp Programma: voldoende

Het oordeel van het auditteam voor alle varianten over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding biedt een actueel programma en zorgt er goed voor dat studenten die kennis en vaardigheden ontwikkelen die zij nodig hebben in de beroepspraktijk. De literatuurlijst is actueel, maar vanuit het perspectief van internationalisering zou meer aandacht voor Engelstalige literatuur wenselijk zijn. Een groot deel van het programma is gericht op de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en vindt plaats in de beroepspraktijk. Dit is vooral het geval in de deeltijdopleiding waarin elk kwartiel Action Learning opdrachten in de eigen beroepspraktijk worden uitgevoerd. De opleiding besteedt nadrukkelijk aandacht aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden. In het programma is een onderzoeksleerlijn opgenomen, waarbij ook specifiek aandacht is voor het juridisch onderzoek. Ook hecht de opleiding aan scholing van docenten op dit gebied. Een aantal docenten participeert in het onderzoek van de lectoraten Governance en Gebiedsontwikkeling en Recht. Het auditteam benadrukt het belang van het zelf uitvoeren van onderzoek door docenten met het oog op de begeleiding bij o.a. het afstuderen.

De opleiding analyseert regelmatig de actuele ontwikkelingen. Relevante en actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk worden op adequate ingepast in het onderwijs (bijv. dossierbeheer en erfrecht). De curriculumcommissie speelt hierbij een centrale rol.

De relatie doelstellingen en inhoud programma heeft het auditteam positief beoordeeld. In de blokboeken en studiewijzers wordt duidelijk aangegeven aan welke competenties wordt gewerkt en welke leerdoelen moeten worden behaald. Hierdoor wordt studenten een goede handleiding geboden bij het doorlopen van de cursussen en trainingen. Het auditteam oordeelt dat de inhoud van het programma studenten in staat stelt om de geformuleerde eindkwalificaties te behalen.

De opleiding kent een duidelijke samenhang binnen de thema's (horizontaal) en binnen het programma (verticaal) door een concentrische en in complexiteit toenemende opbouw. De samenhang is naar het oordeel van het auditteam in alle programma's op een goede en structurele wijze geborgd door middel van kwartielcoördinatoren, curriculumcommissie en uitstroomcoördinatoren.

Het programma kent een reële studiebelasting. Er is sprake van een evenwichtige spreiding over het programma van de toetsen en de studielast. Ook zijn er geen studiebelemmerende factoren. Wel meent het auditteam dat de lat hoger gelegd zou kunnen worden.

De opleiding heeft nadrukkelijk aandacht voor de instroom. Zo participeert de opleiding in het academiebrede MHBO-traject, voert een pilot uit met het Bataafs Lyceum te Hengelo om de aansluiting te verbeteren en heeft een taalvaardigheidstoets ingevoerd. In de deeltijdopleiding is werkervaring een belangrijke aanvullende eis. Hiertoe wordt een intakegesprek gehouden op grond waarvan al dan niet vrijstelling voor de stage wordt verleend. Tijdens het gesprek met het opleidingsmanagement kwam naar voren dat deze gesprekken worden gevoerd door een door de examencommissie gemandateerde functionaris, welke ook over de toelating besluit. De opleiding zegde toe aan de suggestie van het auditteam om deze functionaris op te nemen in de examencommissie en de procedure in die zin aan te passen.

Het auditteam stelt vast dat het toetsbeleid in de opleiding voldoende aandacht krijgt. Toetsvormen en procedures rond de toetsafname zijn beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling (OER). De docenten hebben een training gevolgd in het ontwikkelen van valide en betrouwbare toetsen en heeft de opleiding maatregelen getroffen, zoals het opstellen van toetsmatrijzen om de kwaliteit van de toetsen verder te vergroten.

Onderwerp Inzet van Personeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is voor alle varianten positief. Twee facetten van onderwerp 3 ("Inzet van personeel") worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De kwaliteit en kwantiteit van het docententeam staan garant voor de uitvoering van goed onderwijs. Het onderwijs wordt uitgevoerd door docenten die kennis hebben van werkveld of daaruit afkomstig zijn. De actualiteit van het onderwijs wordt onder meer geborgd door contacten met stagebedrijven en opdrachtgevers en het eigen netwerk van docenten. De docent-studentratio is voldoende om de opleiding met de gewenste kwaliteit te kunnen verzorgen. De docenten beschikken over relevante kwalificaties in vakinhoudelijk en didactisch opzicht. De opleiding heeft zicht op de competenties van de docenten en voert een actief scholingsbeleid. Basis hiervoor zijn de teamscholingsplannen, waardoor scholing op opleidingsniveau inzichtelijk is en duidelijk wordt geborgd. Studenten zijn tevreden over de docenten, hun (vak)deskundigheid, hun kennis van de beroepspraktijk en didactische kwaliteiten.

Onderwerp Voorzieningen: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. Eén facet van onderwerp 4 ("Voorzieningen") wordt als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

Het auditteam heeft de voorzieningen tijdens de audit gezien en heeft kunnen vaststellen dat de voorzieningen goed in orde zijn. Het auditteam heeft een goede indruk gekregen van de bibliotheek/mediatheek. In samenwerking met de opleiding verzorgt een medewerkster van de bibliotheek voor studenten een op de opleiding HJO gerichte cursus informatievoorziening.

De opleiding besteedt veel aandacht aan studie(loopbaan) begeleiding. De studieloopbaanbegeleiding is helder beschreven in de onderscheiden SLO Handleidingen en sluit aan bij de behoefte van de studenten. Ook zijn studenten tevreden over de informatievoorziening. Studenten ontvangen relevante informatie over onder andere opzet, inhoud en vormgeving van het programma.

Onderwerp Interne Kwaliteitszorg: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief.

Twee facetten van onderwerp 5 ("Interne kwaliteitszorg") worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, wat een kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

Het auditteam heeft kunnen vaststellen dat de opleiding systematisch de tevredenheid van de diverse stakeholders evalueert en deze via diverse instrumenten betreft bij de interne kwaliteitszorg. Daarnaast evalueert de opleiding ook op andere manieren de kwaliteit van het programma, het functioneren van de docenten en de organisatie van het onderwijs.

De opleiding treft aantoonbaar verbetermaatregelen. Zo wordt op basis van de uitkomsten van een quick-scan en panelgesprekken na elk kwartiel een verbeterplan opgesteld. Het auditteam stelt vast dat deze plannen leiden tot inhoudelijke en organisatorische aanpassingen. Ook biedt de ontwikkeling van een systeem van teamjaarplannen een goed instrument om verbeteringen daadwerkelijk te monitoren.

Onderwerp Resultaten: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding borgt dat de studenten die afstuderen het gewenste niveau hebben behaald. Het werkveld is betrokken bij de beoordeling van het afstudeerwerkstuk. Er zijn heldere richtlijnen voor de afstudeeropdrachten, de beoordeling van het plan van aanpak, de afstudeeropdrachten en de afstudeerprocedure ontwikkeld. Er is altijd een tweede lezer als medebeoordelaar aanwezig. De borging van het eindniveau vindt mede plaats door een academiebrede beoordeling achteraf door leden van de beroepenveldcommissies, waarin ook de opleiding HJO participeert. De eerste uitkomsten daarvan zijn positief.

Het auditteam heeft een aantal afstudeerwerkstukken bestudeerd en vindt dat deze van voldoende niveau getuigen. De onderwerpen zijn actueel, relevant en bruikbaar voor de praktijk. Ook de opzet van het onderzoek is over het algemeen helder beschreven en is de onderzoekskeuze verantwoord.

In de zomer van 2010 is een eerste lichter studenten afgestudeerd, waardoor nog geen duidelijk beeld over de rendementen te verkrijgen is. Wel adviseert het auditteam om de rendementscijfers structureel te analyseren en op basis daarvan zonodig maatregelen te nemen.

2. INLEIDING

Dit rapport bevat het advies aan de NVAO dat door Hobéon Certificering als Visiterende Beoordelende Instantie is opgesteld ten behoeve van de accreditatie van de hbo opleiding Hogere Juridische Opleiding, verzorgd door Saxion Hogeschool Enschede, Croho nummer 34121. De opleiding wordt aangeboden in de varianten voltijd en deeltijd.

De basis voor het onderzoek van Hobéon Certificering werd gevormd door de Management Review en de bijhorende documenten. Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is geweest het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

De audit heeft plaatsgevonden op 25 november 2010. Het programma van de audit is opgenomen in Bijlage 1.

Het auditteam werd gevormd door de heer R.B. van der Herberg, mevrouw Le Brun – van Susante, de heren Brack en Van Leeuwen. De heer Vis is als secretaris aan het auditteam toegevoegd.

De in dit team aanwezige expertise is in onderstaand schema zichtbaar.

	werkveld	vak / discipline	onderwijs	kwaliteitszorg /audit	studentperspectief
voorzitter drs. R.B. van der Herberg, senioradviseur/partner Hobéon Groep			x	x	
Mr. N.J.M. Le Brun – van Susante, werkvelddeskundige	x				
Prof. Dr. A.J.P. Brack, vakdeskundige		x	x		
R.A. van Leeuwen, studentlid			x		x
secretaris Mr. T. Vis, adviseur			x	x	

Beoordeling centraal beleid op instellingsniveau

Hobéon Certificering beoordeelt zoveel mogelijk facetten en onderwerpen uit het NVAO-beoordelingskader op een zo hoog mogelijk aggregatieniveau.

Voor de Saxion Hogescholen heeft Hobéon een instellingsaudit uitgevoerd¹ in februari 2010. In deze instellingsaudit is nagegaan welke bedrijfsprocessen op centraal niveau worden aangestuurd en hoe de borging daarvan is geregeld. Dit heeft geleid tot de vaststelling dat een aantal bedrijfsprocessen op strategisch en tactisch niveau vanuit de Raad van Bestuur van Saxion, via de Academies doorwerken tot op het niveau van de opleidingen.

In de beoordeling van de onderwerpen en facetten komt dit aan de orde.

¹ Deze instellingsaudit werd uitgevoerd door W.L.M. Blomen, directeur van Hobéon certificering en G. de Raad, oud Secretaris Generaal EFQM in Brussel en voormalig Algemeen Directeur van de Raad voor Accreditatie en voorzitter van de Industriële Kring Twente. Ten tijde van de instellingsaudit is De Raad voorzitter van onder meer het Career Center Twente, de Stichting Kwaliteit Twente, de Stuurgroep Versterking Industrie-potentieel Twente en bestuurslid van INK.

3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING

BEREIK VAN DE BEOORDELING

De opleiding Hogere Juridische Opleiding (verder te noemen: HJO) is ondergebracht in de Academie Bestuur en Recht (ABR), één van de onderwijsacademies van Saxion Hogescholen. De academie biedt naast de opleiding HJO de volgende bachelor opleidingen aan: Bestuurskunde/Overheidsmanagement (BSK/OVM), Integrale Veiligheidskunde (IVK), Management, Economie en recht (MER) en Sociaal Juridische Dienstverlening (SJD). Dit rapport heeft betrekking op de hbo-bacheloropleiding HJO (voltijd en deeltijd).

Hobéon Certificering heeft zijn oordeel over de voltijd en deeltijd variant van de opleiding HJO in één rapport samengevat omdat beide varianten zijn gericht op dezelfde eindkwalificaties en binnen één gemeenschappelijk beleids- en uitvoeringskader worden aangeboden. Niettemin wordt in het rapport, daar waar nodig, het onderscheid tussen de varianten zichtbaar gemaakt. De basis voor het onderzoek van Hobéon Certificering werd gevormd door het Kwaliteitsrapport Bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding (voltijd en deeltijd).

Algemene beschrijving

Profiel van de opleiding

De opleiding HJO is gestart in het studiejaar 2006-2007. De eerste lichter HJO'ers is in de zomer 2010 afgestudeerd. De deeltijdvariant is gestart in het studiejaar 2007 – 2008.

Binnen de Academie Bestuur en Recht hebben de opleidingen MER en BSK van oudsher een sterke juridische component gekend. Ook vanwege de aanwezigheid van de opleiding SJD is de opleiding vanaf de start ingebed in een stevig ontwikkelde structuur. De opleiding HJO is bij besluit van de NVAO van 6 mei 2006 geaccrediteerd en erkend als nieuwe domeinbrede juridische hbo-bacheloropleiding. Aan de start van HJO ging een studieroute Recht vooraf die was gekoppeld aan de opleidingen BSK, MER en SJD.

De opleiding kent de varianten voltijd en deeltijd. De deeltijdvariant wordt vanaf het studiejaar 2007-2008 aangeboden. Het eerste cohort voltijdstudenten is in het studiejaar 2009-2010 afgestudeerd. De opleiding HJO kenmerkt zich door een brede basis. Vier uitstroomprofielen (bedrijfsjuridisch, bestuursjuridisch, sociaaljuridisch en algemeen juridisch) in het vierde studiejaar bieden studenten de mogelijkheid te kiezen voor meer specifieke beroepsvelden. Studenten maken de keuze voor een van de profielen aan het einde van het derde jaar. Een profiel bestaat tenminste uit een minor en de afstudeeropdracht.

De opleiding geeft aan dat ook in opleidingen HBO-Rechten dit opleidingsconcept wordt gehanteerd. In zoverre zijn de opleiding HJO en de opleidingen HBO-Rechten naar elkaar toe gegroeid. Dit wordt volgens het opleidingsmanagement ondersteund door de gelijkwaardigheidsverklaringen van de Universiteit Groningen en de Radboud Universiteit Nijmegen en door het openstellen van sollicitaties voor juridische functies voor zowel afgestudeerden HBO-Rechten en afgestudeerden HJO door de Rechtbank Almelo.

In dit verband heeft het auditteam kennisgenomen van de afstudeerscriptie van een HJO-studente (2010) met als onderwerp de mogelijke belemmeringen die studenten ondervinden bij de doorstroom van het hoger beroepsonderwijs naar de universiteit en de mogelijkheden die tot een verbetering zouden kunnen leiden. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). In deze scriptie is ook een vergelijkende analyse opgenomen tussen drie opleidingen HBO-Rechten en de opleiding HJO van Saxion. Het auditteam stelt vast dat uit deze analyse naar voren komt dat sprake is van een sterke vergelijkbaarheid tussen twee van de HBO-Recht opleidingen en HJO in niveau en reikwijdte.

Uit de analyse valt verder op te maken dat de verschillen tussen de opleidingen HBO-Rechten onderling groter zijn dan die met de opleiding HJO.

Korte schets programma

De propedeuse is opgebouwd in vier kwartielen (blokken). Het programma biedt studenten een brede oriëntatie op studie en beroep. Daarnaast bereidt het programma de studenten voor op verdere studie in de postpropedeuse.

In het eerste blok ligt het accent op de oriëntatie op opleiding en het beroep. De overige drie blokken zijn thematisch opgezet: De HBO-jurist aan het werk, Recht en organisatie, en HJO in international perspectief.

Het programma is opgebouwd langs vier leerlijnen: de integrale leerlijn, de conceptuele leerlijn, de vaardigheidsleerlijn en de studieloopbaanontwikkelingslijn. De opleiding heeft voor elk blok competenties geformuleerd die de student vooral in de integrale leerlijn realiseren. Deze zijn opgenomen in de blokboeken.

Aan het eind van de propedeuse solliciteren de studenten naar een plaats in de postpropedeuse.

De postpropedeuse omvat drie leerjaren. In het tweede leerjaar worden vier blokken (van elke 15 EC) aangeboden. Hierin staat een voor het werkveld herkenbaar taakgebied centraal: Internationaal vrij verkeer van personen, Bedrijf en organisatie, Bestuur en integriteit, en Werk en inkomen. De vier leerlijnen zijn in ieder blok herkenbaar aanwezig. Binnen de integrale leerlijn monden de activiteiten van studenten uit in beroepsproducten, zoals verweerschriften, bezwaar- en beroepsschriften en contracten. Daarnaast worden in elk blok vaardigheden getraind, zoals gesprekstechniek en juridische onderzoeksvaardigheden.

Het derde leerjaar bestaat uit een stage, waarbij studenten tegen de achtergrond van het later te kiezen uitstroomprofiel een keuze kunnen maken voor een bepaald werkveld en uit een binnenschools programma van twee blokken. Elk blok bestaat uit een integrale opdracht (bijv. Burgerlijk procesrecht), kennismodules en vaardigheidstrainingen.

In het vierde jaar wordt een minor doorlopen. Deze minor sluit aan bij de keuze voor het uitstroomprofiel. Studenten die kiezen voor het algemeen juridische uitstroomprofiel krijgen een samenhangend programma aangeboden, dat is opgebouwd uit modules afkomstig uit het sociaal-, bedrijfs- en bestuursjuridische uitstroomprofiel. Het algemene profiel bereidt vooral voor doorstroom naar een wetenschappelijke juridische masteropleiding. Studenten sluiten de opleiding af met een afstudeeropdracht. Hierin tonen studenten aan dat zij zelfstandig en verantwoord een opdracht op hbo-niveau kunnen uitvoeren in het relevante werkveld. Het afstuderen wordt afgerond met een eindgesprek waarin de student verantwoording aflegt over de aanpak van het probleem en de oplossingen. Het auditteam tekent hierbij aan dat uit deze gesprekken blijkt dat 80% van de studenten uiteindelijk kiest voor het algemeen juridische profiel. Het auditteam geeft op grond hiervan de opleiding in overweging nader te analyseren op welke wijze de studiekeuze voor dit profiel tot stand komt en of op dit punt sturing vanuit de opleiding wenselijk is.

De deeltijdvariant leidt op voor dezelfde competenties als de voltijdvariant, maar kent een andere opbouw. Met ingang van het studiejaar 2009-2010 wordt de opleiding gefaseerd omgezet naar een variant die door bepaalde studenten ook in kortere tijd (3 à 3,5 jaar) kan worden gevolgd. Deze variant richt zich daarmee op studenten met een relevante werkervaring en tevens werkzaam in een relevante functie. Studenten die aantoonbaar aan deze instroomeisen voldoen kunnen op basis van een intakegesprek de opleiding in kortere tijd volgen. Op grond hiervan kan vrijstelling van de stage worden verleend. In het intakegesprek wordt onderzocht in hoeverre de student de stagedoelen al heeft gerealiseerd. Dit gesprek wordt gevoerd door een door de examencommissie gemandateerde intakefunctionaris (zie ook facet 2.5). Studenten kunnen dan de deeltijdopleiding in drie jaar afronden. Het programma van deze studieroute is opgebouwd uit de propedeutisch en postpropedeutische fase. Elke fase is opgebouwd uit perioden van tien weken waaraan een thema is verbonden, zoals het Juridische werkveld, Recht en maatschappij (propedeuse), Bedrijf en recht en Werk en inkomen (postpropedeuse).

Het programma volgt voor een groot deel het voltijdse programma. Studenten in de deeltijdvariant voeren bij elk thema in de eigen beroepspraktijk zogenoemde Action Learning opdrachten uit. Tezamen met de eigen praktijkervaring vervangen deze opdrachten de stage. De afstudeeropdracht voeren studenten in de deeltijdopleiding uit in het eigen bedrijf of instelling. De opleiding biedt een cursus van een half jaar aan voor studenten die nog niet aan de instroomseisen voor de verkorte opleidingsvariant kunnen voldoen.

Internationalisering

De opleiding heeft relevante internationale aspecten die behoren tot het beroepsdomein in het opleidingsprogramma geïntegreerd, zoals Europees recht en Internationaal publiek recht. Deze aspecten bieden de opleiding handvatten om het internationaliseringsbeleid vorm te geven door uitwisselingsprogramma's, samenwerking met buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs en het aanbieden van buitenlandse stages of afstudeeropdracht. De opleiding bevat trainingen in de Duitse en Engelse taal en de training Engelse Rechtstaal. Ook maken studenten een studiereis naar Europese instellingen. Verder is er in het programma een cursus Interculturele aspecten opgenomen, waarin aandacht wordt geschonken aan interculturele communicatie en intercultureel management. In september 2009 is het Final Year van start gegaan, waardoor buitenlandse studenten in staat worden gesteld om samen met Nederlandse studenten in Enschede onderwijs te volgen en mee te doen aan een praktijkopdracht. De omvang is 60 EC en de voertaal is Engels. In 2009 zijn vijf buitenlandse studenten ingestroomd die het HJO getuigschrift willen behalen.

Speerpunt van de opleiding is de Euregionale oriëntatie. De opleiding onderneemt activiteiten om deze oriëntatie te versterken door o.a. in het curriculum aspecten van het Duitse recht op te nemen en de relatie met het Duitse beroepenveld te versterken om daardoor stageplaatsen en afstudeeropdrachten te verwerven.

Onderwijs en Onderzoek (zie ook facet 2.1)

De opleiding is via de lectoraten Gebiedsontwikkeling en Recht en Governance aan het Saxion Kenniscentrum Leefomgeving gekoppeld. Het onderzoeksprogramma 2009 van het lectoraat Gebiedsontwikkeling en Recht richt zich op de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening, op Publiek Private Samenwerking en duurzame gebiedsontwikkeling, en op grensoverschrijdende (Euregionale) gebiedsontwikkeling.

Binnen het lectoraat Governance is een kenniskring Corruptie en Integriteit waarbinnen een jurist van HJO Saxion onderzoek verricht. Dit thema heeft de academie geadopteerd voor alle ABR-opleidingen. Verder werken twee HJO-docenten aan een promotieonderzoek. Ook is een aantal studenten in het kader van afstudeerdrachten betrokken bij onderzoeksopdrachten van de lectoraten.

Studenten

Het totaal aantal ingeschreven studenten in het studiejaar 2009-2010 bedroeg 347 studenten, waarvan 313 voltijd en 34 deeltijd. Het aantal ingeschreven studenten per 15 september 2010 bedroeg 424 (zie Bijlage II).

4. VORIGE ACCREDITATIE

Bij besluit van 4 mei 2006 heeft de NVAO de aanvraag Toets Nieuwe Opleiding van Saxion Hogescholen voor de opleiding Hogere Juridische Opleiding te Enschede positief beoordeeld.

Aandachtspunten daarbij waren;

- de uitwerking van het algemeen juridische uitstroomprofiel.
- de voorziene personele inzet. Deze werd aan de lage kant beoordeeld.
- de inhoudelijke scholing op het vakgebied hangt nog te veel af de individuele docent. Er is niet voorzien in een centrale coördinatie van de scholing.

Op 9 juni 2010 heeft een interne audit plaatsgevonden bij de opleiding Hogere Juridische Opleiding. Het interne auditteam heeft – blijkens de rapportage van 15 juli 2010 – op grond van de gevoerde gesprekken en de documentatie een positief beeld gekregen van de opleiding.

De opleiding is volgens het auditteam systematisch gericht op het verder verbeteren; binnen alle geledingen van het personeel is het kwaliteitsbesef goed verankerd. Het onderwijsteam is bevlogen en deskundig. Dit is in overeenstemming met het cultuurbeleid van ABR en het streven naar een A-opleiding. Ook de studenten stralen deze instelling uit.

Als sterke punten ziet het auditteam onder andere de zorg voor een evenwichtig programma. De vier uitstroomprofielen komen duidelijk terug in het programma. Ook is sprake van een nauwe afstemming tussen curriculumcommissie en de manager, die de opleiding in het landelijk overleg vertegenwoordigt. Signalen uit dit overleg worden door de curriculumcommissie besproken en zonodig in het programma opgenomen. Ook het kwaliteitszorgsysteem is een sterk punt, evenals de opzet van de studieloopbaanbegeleiding.

Daarnaast bevat het interne auditrapport een aantal verbeterpunten. De meest in het oog springende voorbeelden hiervan zijn:

- meer aandacht voor internationale aspecten in het programma. In dat verband wordt ook geadviseerd de beroepenveldcommissie uit te breiden met leden met een internationale en/of euregionale expertise;
- een nauwere koppeling tussen onderwijs (opleiding) en onderzoek (lectoraat);
- het inbouwen van borgingsmechanismen om de actualiteit te realiseren;
- het introduceren van exitgesprekken mede om inzicht te krijgen in de rendementsontwikkeling.

De verbetermaatregelen zijn beschreven in het Kwaliteitsrapport. Het auditteam heeft van deze beschrijving kennisgenomen en schenkt daar in haar beoordeling van de desbetreffende facetten aandacht aan.

DEEL 2

OORDEEL OP FACETNIVEAU

5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER

1. Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen

▪ De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk)

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Saxion heeft op instellingsniveau vastgelegd, dat de competenties waartoe wordt opgeleid mede ontleend zijn aan landelijk opgestelde en gevalideerde beroepsprofielen. Alle Saxion hbo-bacheloropleidingen nemen actief deel aan het landelijk overleg waarin het relevante beroepenveld de beroepsprofielen valideert en waarin de gezamenlijke opleidingen met elkaar komen tot domeincompetenties en opleidingscompetenties en deze aan de sectorraad overleggen. De dienst Onderwijs & Student (O&S) van Saxion monitort hierop.

In hun kwaliteitsmanagementsysteem en de planning nemen de academies en opleidingen op, dat zij eenmaal per vier jaar het beleid met betrekking tot de 'doelstellingen opleiding' evalueren en waar nodig bijstellen. In hun jaarplannen schenken zij doorlopend aandacht aan ontwikkelingen op hun domein. In de bilaterale overleggen van academiedirecteuren met de Raad van Bestuur (RvB), wordt het jaarplan besproken.

Tijdens de instellingsaudit is het bovenstaande geverifieerd en is gebleken dat alle bacheloropleidingen het centrale beleid uitvoeren. Hiermee is op instellingsniveau voldoende geborgd, dat de eindkwalificaties van de opleidingen aansluiten bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk worden gesteld.

De opleiding HJO

Beroeps- en opleidingsprofiel

Het auditteam stelt vast dat de opleiding HJO is geënt op de in 2005 door de Landelijke Overleggen SJD en HBO Rechten vastgestelde domeincompetenties voor de Bachelor of Laws, welke vallen onder de domeincompetenties van de sector Economie binnen het hbo. Voor de verantwoording van het hbo-niveau hanteert de opleiding de tien generieke kernkwalificaties voor de hbo-bacheloropleidingen.

De opleiding HJO wordt ook aangeboden door Hogeschool Zuyd te Sittard. HJO onderhoudt contacten met de HBO-Rechten opleidingen. Daarnaast heeft HJO een eigen landelijk opleidingsoverleg.

De opleiding heeft op basis van de domeincompetenties Law een competentieset ontwikkeld waarin de uitstroomprofielen kenmerkend zijn. De opleidingscompetenties zijn gekoppeld aan relevante beroepsthema's. Rond deze thema's zijn kenmerkende functies, kerntaken en beroepstaken geplaatst. Deze competenties zijn getoetst aan het landelijk profiel. De opleidingscompetenties zijn duidelijk beschreven in de competentiekaarten. Het auditteam stelt vast dat de opleiding beschikt over een duidelijk uitgewerkte visie op het beroep en de beroepspraktijk waarvoor de studenten worden opgeleid. Het beroepsprofiel is op basis van deze visie uitgewerkt en vastgelegd in het Onderwijs- en toetsplan van de opleiding. De opleiding heeft naar het oordeel van het auditteam op inzichtelijke wijze in een competentiematrix voor iedere domeincompetentie naar de onderscheiden uitstroomprofielen een kenmerkende functie, beroepstaak en beroepsproducten geformuleerd. Zo zijn bij voorbeeld voor het bestuursjuridische uitstroomprofiel subsidieaanvragen en bezwaar- en beroepschriften als beroepsproduct opgenomen.

In aanvulling op de domeincompetenties is in 2008 een Body of Knowledge en Skills (BoKS) ontwikkeld, waarin een overzicht van de kennis en kennisgebieden, vaardigheden en attitudes waarover een afgestudeerde Bachelor of Laws moet beschikken. Deze BoKS heeft aan de basis gestaan bij de inhoudelijke opzet van het curriculum van de opleiding HJO. Het auditteam stelt vast dat de opleiding helder zicht heeft op de noodzakelijke kenniscomponenten.

In de gesprekken met het opleidingsmanagement tijdens de audit is de profilering van de opleiding, mede in relatie tot de bestaande opleidingen HBO-Rechten, aan de orde gekomen. Hierin werd aangegeven dat de opleiding een brede oriëntatie kent, waarbij de eerste drie jaar wordt gewerkt aan beroepsgerichte opdrachten die het brede karakter benadrukken. Aan het eind van het derde jaar kiest de student voor een uitstroomprofiel. In zoverre vertonen naar de opvatting van het opleidingsmanagement de opleidingen HJO en HBO-Rechten inhoudelijk een grote mate van overeenkomst. Dit wordt volgens het management ondersteund door de gelijkwaardigheidverklaringen van de Universiteit Groningen en de Radboud Universiteit Nijmegen, waarbij HJO studenten gelijke doorstroommogelijkheden naar de juridische masteropleiding verkrijgen als de student HBO-Rechten. Het betreft hier vooral studenten met het algemeen juridische uitstroomprofiel. Het auditteam oordeelt dat ook in de afstudeerscriptie over doorstroommogelijkheden van HJO-ers naar het juridische wetenschappelijk onderwijs voor deze opvatting duidelijk aanknopingspunten te vinden zijn (zie par. 3.2). Het auditteam kan zich mede op grond van haar audit- en werkveldervaring dan ook in die opvatting vinden.

Startbekwaamheid/werkveld

De opleiding HJO leidt studenten op tot hbo-jurist. Afgestudeerden kunnen terecht komen in juridische functies in het bedrijfsleven, bij de overheid, bij maatschappelijke ondernemingen en intermediaire organisaties in uiteenlopende branches. Er is een breed spectrum van functies waarvoor afgestudeerden van HJO Saxion in aanmerking kunnen komen: paralegal, jurist bezwaar en beroep, junior jurist, medewerker handhaving, faillissementsmedewerker, notarieel klerk, jurist milieurecht, professional support lawyer, juridisch dienstverlener, rolmedewerker, gerechtssecretaris, medewerker incasso, juridisch beleidsmedewerker etc.

De afgestudeerde van de opleiding HJO dient

- breed juridisch te zijn opgeleid, grondige kennis te hebben van wetten, regels en procedures, en vaardig te zijn in het analyseren van juridische vragen en problemen;
- in staat te zijn dwarsverbanden te leggen tussen diverse rechtsgebieden;
- communicatief vaardig te zijn, zowel mondeling als schriftelijk;
- midden in de samenleving te staan, oog te hebben voor bestaande (internationale) juridische ontwikkelingen en over kennis te beschikken van het Europees- en internationaal recht;
- te kunnen omgaan met culturele diversiteit.

Het beroepsbeeld van HJO Saxion is uitgewerkt in het Onderwijs- en toetsplan

Validering door het beroepenveld

Het auditteam heeft kennisgenomen van de verslagen van de beroepenveldcommissie (BVC) , waaruit blijkt dat de opleidingscompetenties, het onderwijsprogramma en onderwijsontwikkelingen in de BVC aan de orde zijn geweest. Ook is de BVC nauw betrokken bij de tot standkoming van het visiedocument. De BVC komt tenminste vier maal per jaar bijeen. De leden hebben taakgebieden uit het curriculum geadopteerd en dragen op deze wijze bij aan de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. Ook worden zij betrokken bij de beoordeling van het niveau van afstudeeropdrachten.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de samenstelling van de BVC. Zij is van oordeel dat de samenstelling van de commissie nog niet geheel het brede terrein dat de opleiding bestrijkt en dat een bredere deskundigheid vereist is. Mede tegen de achtergrond van de taken welke aan de BVC worden toebedeeld, lijkt uitbreiding van de commissie te overwegen.

Naast de BVC is er een Raad van Advies die het management van ABR adviseert over de strategische positionering van de academie en over opleidingsoverstijgende zaken. Hieronder vallen bijvoorbeeld het opzetten en invoeren van nieuwe opleidingen en/of specialisaties en de profilering van de academie op basis van behoeften in het werkveld. De samenstelling van de raad zijn vertegenwoordigers van de werkvelden waarvoor de ABR de studenten opleidt.

Internationalisering

Internationalisering is sinds het studiejaar 2005-2006 een speerpunt in het beleid van de academie. Op academieniveau is ter versterking van de internationale component een projectgroep ingesteld waarin ook een vertegenwoordiger van de opleiding HJO participeert. De projectgroep richt zich op de ontwikkeling van een netwerk voor internationale stages en uitwisselingsprogramma's voor zowel studenten als docenten. Zo zijn overeenkomsten gesloten met instellingen voor hoger onderwijs te Aberdeen, Ankara Osnabrück, Lyon en Brussel. Het internationaliseringsbeleid van de opleiding HJO is nog in ontwikkeling. Studenten worden gestimuleerd hun stage, afstuderen of de minor in het buitenland te volgen. Het auditteam stelt op basis van de verstrekte informatie vast dat in het afgelopen studiejaar vijf studenten voor een internationale stageplaats hebben gekozen, terwijl in het studiejaar 2010-2011 zich reeds vier studenten hebben aangemeld voor een internationale stage of minor.

Verder is in 2009 het Final Year International Law gestart waaraan zowel buitenlandse als Nederlandse studenten kunnen deelnemen. De voertaal is Engels. Vijf buitenlandse studenten willen een HJO-getuigschrift behalen. Met waardering heeft het auditteam kennisgenomen van de ontwikkelingen op het terrein van de Euregionalisering binnen de opleiding. Euregionale oriëntatie is een speerpunt van de opleiding HJO. De opleiding is doende de relatie met het Duitse beroepenveld uit te breiden en te verstevigen met onder meer het oog op het verwerven van stageplaatsen en afstudeeropdrachten. Daarnaast worden ook stappen ondernomen om in sommige bedrijfsjuridische en algemeen juridische vakken grensoverschrijdende aspecten op te nemen, zoals het toevoegen van rechtsvergelijkende en Duits rechtelijke aspecten. Ook in het kader van het onderzoeksprogramma van het lectoraat Gebiedsontwikkeling en Recht wordt aandacht geschonken aan onderzoek naar grensoverschrijdende (Euregionale) gebiedsontwikkeling (o.a. grensoverschrijdende bezwaar- en beroepsmogelijkheden in relatie tot de afstemming van Nederlandse en Duitse bestuursrechtelijke procedures).

Facet 1.2. Niveau: Bachelor

- **De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een Bachelor**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het auditteam heeft de eindkwalificaties van de opleiding geanalyseerd om te bepalen of deze kwalificaties beantwoorden aan het niveau 'bachelor'. Voor de verantwoording over het hbo-niveau heeft de opleiding aansluiting gezocht bij de generieke kernkwalificaties voor de hbo-bacheloropleidingen. De opleiding geeft aan dat de ontwikkeling van de domeinspecifieke competenties hand in hand gaat met de ontwikkeling van de generieke kwalificaties. Toetsing van de domeinspecifieke competenties is daarop gericht.

Om de studenten in staat te stellen de vereiste competenties te ontwikkelen, worden conform de visie op leren en onderwijs, leeropdrachten in vier leerlijnen aangeboden: een integrale leerlijn, een conceptuele lijn, een vaardighedenlijn en een studieloopbaanontwikkelingslijn. Alle leeropdrachten dragen bij tot het niveau van de bachelor zoals dat is vastgelegd in de Dublin Descriptoren. De opleiding heeft op heldere wijze de relatie tussen de descriptoren en de kwartielen in het programma in het Onderwijs- en toetsplan aangegeven.

De opleiding heeft de relatie met de Dublin Descriptoren als volgt uitgewerkt;

Kennis en inzicht

De verwerving van kennis en inzicht door studenten heeft vooral plaats in de conceptuele leerlijn. In deze leerlijn leren studenten de voor de beroepsuitoefening relevante concepten, modellen, redeneringen, gezichtspunten en theorieën begrijpen en gebruiken. In kwartiel 2.4 bijvoorbeeld (taakgebied werk en inkomen) omvat de conceptuele leerlijn drie cursussen: arbeidsrecht, sociale zekerheidsrecht I en burgerlijk procesrecht.

Toepassen van kennis en inzicht

De toepassing en integratie van kennis en inzicht uit de verschillende disciplines vinden plaats in de integrale leerlijn. Deze loopt door het gehele curriculum heen en mondt uit in de stage en de afstudeerfase. Studenten leren in deze leerlijn kennis en vaardigheden toe te passen bij het oplossen van beroepsproblemen en het maken van beroepsproducten, zoals pleitnota's, beschikkingen, contracten, adviezen en verweerschriften.

Oordeelsvorming

Deze descriptor is herkenbaar aanwezig in de integrale en de conceptuele leerlijn. Ondersteunend hieraan zijn onder andere de trainingen Probleemanalyse en Onderzoeksvaardigheden. Daarnaast speelt oordeelsvorming ook een belangrijke rol in de cursussen Ethiek en Integriteit en Interculturele aspecten, waarin het gaat om het beoordelen van eigen waarden en normen en die van personen uit andere culturen. Oordeelsvorming als bekwaamheid wordt bijvoorbeeld in kwartiel 2.4 getoetst in de cursus "Integrale opdracht Werk en inkomen".

Communicatie

Vaardigheden, vooral ook op het gebied van communicatie en taal, worden getraind en beoordeeld in de vaardigheidslijn. De toepassing ervan vindt plaats in de integrale leerlijn, in de stage en de afstudeerfase. Naar aanleiding van signalen uit het werkveld wordt blijvend aandacht besteed aan deze vaardigheden. Communicatieve vaardigheden worden expliciet ontwikkeld, geoefend en getoetst in de trainingen professionele gespreksvoering, signaleren en rapporteren en onderhandelen. Taal en taalgebruik worden beoordeeld in alle met een rapport af te sluiten studieonderdelen.

Leervermogen

In de studieloopbaanontwikkelingslijn leren studenten hun professionele ontwikkeling vormgeven en sturen. In deze lijn leren studenten te reflecteren op en betekenis te geven aan leer- en werkervaringen. Ook worden ze ondersteund bij het identificeren en vaststellen van ambities, kwaliteiten en te ontwikkelen competenties. In feite gaat het in deze leerlijn om de ontwikkeling van het leervermogen.

Samenvattend is het auditteam van mening, dat de eindkwalificaties qua reikwijdte en complexiteit overeenkomen met de reikwijdte en complexiteit waar de Dublin Descriptoren naar verwijzen. De opleiding heeft op herkenbare wijze de onderscheiden dimensies van de descriptoren in het opleidingsprogramma aangegeven.

Het auditteam tekent hierbij aan dat externe deskundigen uit het werkveld op basis van afstudeeropdrachten feedback geven op het behaalde hbo-niveau bij het afstuderen. Zij zijn van mening dat HJO-studenten voldoen aan het bachelorniveau zoals beschreven in de vijf Dublin Descriptoren (zie ook facet 6.1).

Facet 1.3. Oriëntatie HBO

- **De eindkwalificaties van de opleiding zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties. Een HBO-bachelor heeft de kwalificaties voor het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar in een specifiek beroep of samenhangend spectrum van beroepen waarvoor een HBO-opleiding vereist is of dienstig is**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op de overweging, dat de in facet 1.3 benoemde aspecten volledig in de facetten 1.1. en 1.2 aan de orde zijn geweest en het oordeel derhalve identiek is.

2. Programma

Facet 2.1. Eisen HBO

- Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied / de discipline
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Kennisontwikkeling via literatuur

Actuele vakliteratuur, tijdschriften, databases en internetsites vormen de basis voor de kennisoverdracht aan studenten en voor de samenstelling van de literatuurlijsten. Daarnaast wordt door docenten en het werkveld ontwikkeld studiemateriaal gebruikt. De te gebruiken literatuur is per thema opgenomen in de blokboeken, in studiewijzers (deeltijd) en in de digitale modulebeschrijvingen (Blackboard). Het auditteam heeft tijdens de visitatie de boekenlijsten bestudeerd en concludeert dat de daarin opgenomen literatuur actueel en voldoende breed is en van het voor de opleiding relevante hbo-niveau. Wel stelt het auditteam vast dat deze lijsten overwegend Nederlandstalige literatuur bevatten. Gezien de internationale thema's in het programma zou opname van Engelstalige literatuur daarin gewenst zijn.

Kennisontwikkeling via interactie met de beroepspraktijk

Het curriculum van opleiding is zodanig opgezet dat studenten gedurende de gehele studie in aanraking komen met de beroepspraktijk. In de integrale leerlijn ontwikkelen studenten de competenties die relevant zijn voor de beginnend beroepsbeoefenaar. De opdrachten worden rechtstreeks afgeleid uit de kerntaken en leiden tot beroepsproducten. In alle thema's staan authentieke praktijkopdrachten of casus uit het relevante beroepenveld centraal. Deze opdrachten zijn in samenspraak met de beroepspraktijk tot stand gekomen. Zo is voorbeeld de casus Faillissementsrecht en privaatrecht (kwartiel 2.2) tot stand gekomen in samenspraak met de Rechtbank te Almelo.

In het derde jaar van de opleiding lopen studenten stage. De activiteiten die studenten in de stageperiode uitvoeren, hebben betrekking op een of enkele van de taakgebieden en de bijbehorende competenties. In het vierde jaar sluiten de studenten de opleiding af met een afstudeerproject van een halfjaar bij een opdrachtgever. In deze fase bewijzen studenten dat zij in staat zijn zelfstandig een extern geworven praktijkprobleem op te lossen. Het auditteam heeft met instemming kennisgenomen van het streven van de opleiding om reeds in het tweede studiejaar opdrachten extern te werven.

Verder komen studenten in aanraking met de beroepspraktijk door excursies (o.a. Europese instellingen te Brussel, TBS-kliniek, gevangenis) en gastdocenten (o.a. rechter, strafrechtadvocaat), maar ook docenten die werkzaam zijn (geweest) in de beroepspraktijk. Ook vindt interactie met de beroepspraktijk plaats via de lectoraten en door adoptie van blokken door BVC-leden (zie facet 1.1.).

Kennisontwikkeling via toegepast onderzoek

In het programma is een lijn onderzoeksvaardigheden opgenomen. Deze lijn start in de propedeuse met de training Probleemanalyse, gevolgd door Onderzoeksvaardigheden 1 (derde kwartaal) en Onderzoeksvaardigheden 2 (tweede leerjaar). Hierbij is aandacht voor het specifieke karakter van juridisch onderzoek dat hoewel praktijkgericht ook een wetenschappelijke invalshoek kent. De opleiding heeft voor de opzet en aanpak van een juridisch onderzoek een checklist ontwikkeld en deze opgenomen in de afstudeerhandleiding. Het auditteam stelt op grond van het overzicht van afstudeerscripties vast dat studenten betrokken worden bij onderzoeksopdrachten van de lectoraten Governance en Gebiedsontwikkeling en Recht.

In de gesprekken tijdens de audit met het opleidingsmanagement en met docenten betrokken bij onderzoekswerkzaamheden van de lectoraten heeft het auditteam kennisgenomen van de toenemende rol van de lectoraten bij het onderwijs. Een aantal docenten participeert in onderzoek van de lectoraten. Bij de kenniskring Corruptie en Integriteit van het lectoraat Governance verricht een docent onderzoek op dit gebied. Ook heeft dit thema een duidelijke plaats gekregen in het programma, waarbij de lector colleges over dit thema verzorgt. Ook in het lectoraat Gebiedsontwikkeling en Recht krijgen de thema's ruimtelijke ordening, publiek-private samenwerking en Euregionalisering een bredere juridische invulling. Zo heeft de lector voor docenten een cursus over juridische aspecten van gebiedsontwikkeling verzorgd, welke cursus input heeft geleverd voor de modules Bestuursrecht en Omgevingsrecht. Het auditteam merkt hierbij wel op dat beide lectoraten vooral de bestuursjuridische kant van de opleiding afdekken. Het verdient ook aanbeveling hierbij specifiek aandacht te schenken aan de bedrijfsjuridische kant van het programma.

Ook heeft een van de lectoren voor docenten een masterclass Onderzoeksvaardigheden ontwikkeld. Uit de gesprekken komt naar voren dat de opleiding scholing op het gebied van onderzoeksvaardigheden meer structureel in het scholingsprogramma zal opnemen. Het auditteam benadrukt het belang van het uitvoeren van onderzoek door docenten zelf met het oog op een adequate begeleiding van studenten bij het opstellen van beroepsproducten en bij het afstuderen.

Verbinding met actuele ontwikkelingen

De opleiding analyseert regelmatig de actuele ontwikkelingen in bijeenkomsten met de BVC, met relevante spelers in het beroepenveld, via congressen en door de netwerken van docenten. Het auditteam heeft kennisgenomen van de verslagen van de BVC. Hieruit blijkt dat de actuele ontwikkelingen in het vakgebied worden gevolgd en vertaald naar het onderwijs. Ook contacten met het werkveld leiden tot aanpassingen op basis van actuele ontwikkelingen. Veel docenten zijn als jurist werkzaam of werkzaam geweest in de beroepspraktijk waardoor zij zich een goed beeld kunnen vormen van de actuele beroepspraktijk en de ontwikkelingen daarbinnen. Ook worden ontwikkelingen gesignaleerd door stage- en afstudeerbegeleiders. Nieuwe ontwikkelingen worden besproken in de curriculumcommissie. Zo wordt bijvoorbeeld naar aanleiding van signalen uit het werkveld in de opleiding meer aandacht geschonken aan erfrecht en dossierbeheer. Ook worden naar aanleiding van het nieuwe Verdrag van Lissabon alle Europees rechtelijk georiënteerde cursussen geactualiseerd. Ook wordt de Euregionale focus versterkt. Docenten volgen actualiteitencursussen ten behoeve van hun eigen specialisme (zie ook facet 3.3.). Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een adequaat mechanisme kent om realisatie van de actualiteit te borgen.

Deeltijd studenten

Deeltijdstudenten brengen beroepsauthentieke situaties in uit de eigen beroepspraktijk. Opdrachten worden in de werksituatie uitgevoerd volgens de Action Learning methode. De reële beroepstaak waar de student in de dagelijkse werkpraktijk mee wordt geconfronteerd, is daarbij het vertrekpunt voor het leren.

Ontwikkelingen beroepsvaardigheden

Beroepsvaardigheden worden getraind en beoordeeld in de vaardigheidslijn. Hierin komen vooral vaardigheden op het gebied van communicatie en taal aan de orde. Toepassing daarvan vindt plaats in de integrale leerlijn. Communicatieve vaardigheden worden expliciet ontwikkeld, geoefend en getoetst in trainingen professionele gespreksvoering, signaleren en rapporteren en onderhandelen. Taal en taalgebruik worden beoordeeld in alle met een rapport af te sluiten studieonderdelen. Indien hieruit blijkt dat het taalgebruik niet aan de norm voldoet, vindt geen beoordeling plaats. Onderzoeks- en juridische vaardigheden worden geoefend in de desbetreffende modules (zie *Kennisontwikkeling via toegepast onderzoek*) en vinden toepassing bij het opstellen van beroepsproducten en bij de afstudeeropdracht.

Oordeel studenten

Uit de Nederlandse Studenten Enquête 2010 (verder te noemen: NSE 2010) komt naar voren dat de studenten van mening zijn dat de opleiding voldoende aansluit bij de actuele ontwikkelingen (score 3.7 op een vijfpuntsschaal). Dit beeld werd in de gesprekken tijdens de audit met studenten van de onderscheiden varianten bevestigd.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma
- De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Saxion hanteert als uitgangspunt, dat het curriculum van een bacheloropleiding een omvang heeft van 240 studiepunten en is opgebouwd uit een majordeel van 210 studiepunten en een minordeel van 30 studiepunten. Dit heeft Saxion vastgelegd in het model voor de Onderwijs- en Examenregeling, dat alle opleidingen gebruiken voor de eigen opleidings-OER.

Met de major/minorstructuur beoogt Saxion de keuzevrijheid van de student te vergroten voor inhoudelijke profilering voor de arbeidsmarkt of voor een verdere studieverbreiding. De minor is nodig om het competentieprofiel van de bachelor te completeren door verbreding of verdieping.

De minorcommissie van Saxion bewaakt het niveau van het minor onderwijs. De minorcommissie adviseert de RvB over het minoraanbod. Het minoraanbod wordt jaarlijks geëvalueerd en vastgesteld. Saxion heeft centraal afspraken vastgelegd over de bekendmaking van de minoren, de intekening, de goedkeuring van de keuze van de student, de toetsing en herkansing van de minoren, de toekenning van studiepunten en de rol van de examencommissie in de major/minor structuur.

Voor de voltijdstudenten geldt dat zij na het behalen van het propedeuse examen een minor moeten volgen. Voor de deeltijdstudenten is een aantal beleidsregels opgesteld, waardoor het mogelijk is op individuele basis flexibel om te gaan met de minoren. De examencommissie beslist hierover. Duale studenten kunnen een minor volgen als die kan worden ingepast in de arbeidsovereenkomst.

De opleiding HJO

Adequate concretisering van de eindkwalificaties

De opleiding heeft ten behoeve van de thema's (taakgebieden) uit de beroepspraktijk op inzichtelijke wijze opleidingscompetenties geformuleerd en opgenomen in competentiekaarten per kwartiel en in de blokboeken en studiewijzers. Voor elk thema en de bijbehorende competenties zijn relevante cursussen en trainingen ontwikkeld, die de student in staat stellen de voor de taakuitoefening noodzakelijke kennis en vaardigheden te verwerven. Ook de criteria voor toetsing van de competenties zijn vastgelegd in de blokboeken/studiewijzers. De blokboeken/studiewijzers worden stapsgewijs opgenomen in Blackboard.

Leerdoelen

De opleiding heeft uitgaande van competenties voor elke cursus en training duidelijke leerdoelen geformuleerd in termen van waarneembaar gedrag. De leerdoelen zijn opgenomen in de competentiekaarten en in de blokboeken en studiewijzers per leeropdracht nader uitgewerkt. Het auditteam heeft voorafgaande aan de audit kennisgenomen van de blokboeken. Deze zijn naar het oordeel van het auditteam gedegen en duidelijk van opzet en bieden studenten een goede handleiding bij het doorlopen van de desbetreffende cursussen en trainingen.

Mogelijkheden om eindkwalificaties te behalen

Het auditteam heeft de onderwijsprogramma's geanalyseerd. Zij is van mening dat studenten indien zij het gehele programma hebben doorlopen de geformuleerde eindkwalificaties kunnen behalen. Het auditteam stelt vast dat de opbouw van het programma zodanig is dat alle competenties op een steeds hoger niveau in alle studieonderdelen aan bod komen. Per competentie zijn de kennis- en vaardigheidselementen en attituden als leerdoelen benoemd en vastgelegd in competentiekaarten. Deze zijn bepalend voor de leeropdrachten in de verschillende leerlijnen en voor de toetsen.

Oordeel studenten

Uit het NSE 2010 komt naar voren dat studenten tevreden zijn het onderwijsprogramma (score 3.7).

Facet 2.3. Samenhang programma

▪ Het studieprogramma is inhoudelijk samenhangend

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Verticale samenhang

Het onderwijsprogramma is concentrisch opgebouwd rond de vier leerlijnen. Deze leerlijnen kennen een opklimmende reeks van complexiteit. In de integrale leerlijn worden hogere eisen gesteld aan de uitvoering en aan de beroepsproducten en wordt een steeds groter beroep wordt gedaan op de zelfstandigheid van de studenten. In de propedeuse hebben de integrale opdrachten een oriënterend karakter; in de postpropedeutische fase zijn de opdrachten multidisciplinair en complexer van aard en worden in een authentieke beroepsomgeving uitgevoerd.

In de conceptuele lijn en vaardigheidslijn verwerven studenten kennis en vaardigheden op de relevante vakgebieden. Het propedeuseprogramma biedt naar de opvatting van het auditteam een goede voorbereiding op het programma van de postpropedeuse. De inhoudelijke kennisbasis wordt gelegd en studenten werken aan beroepsgerichte opdrachten. Zo wordt in de propedeuse gestart met een inleiding in het recht en is er vervolgens een uitwerking naar de verschillende rechtsgebieden. In de postpropedeuse worden deze rechtsgebieden verder uitgediept.

De samenhang komt ook tot uiting in een lijn onderzoeksvaardigheden die start in de propedeuse met de training Probleemanalyse en die doorloopt in de postpropedeutische fase. Het afstudeerwerkstuk vormt de afsluiting.

Binnen de deeltijdvariant is het curriculum zo opgebouwd dat de Action Learning opdrachten steeds complexer worden. Elke semestermodule heeft een themaboek waarin de stappen beschreven staan die de student in de gekozen opdracht moet maken.

Horizontale samenhang

Binnen een blok zijn de onderwijseenheden in de conceptuele leerlijn en vaardigheidsleerlijn inhoudelijk afgestemd op het kwartielthema en de leeropdrachten in de integrale leerlijn. Hierbij zijn competenties uitgangspunt. In de blokboeken zijn de competenties opgenomen die in dat bepaalde blok moeten worden behaald.

Het auditteam stelt op basis van de blokboeken per kwartiel (welke zij heeft ingezien) vast dat sprake is van een samenhangende opbouw binnen de blokken. Ieder kwartiel start met een 'kick off' met studenten, waarin ook de samenhang aan de orde komt.

Binnen de uitstroomprofielen is sprake van programmatische samenhang binnen de minor en tussen de minor en de afstudeeropdracht.

Afstemming buitenschoolse en binnenschoolse programma onderdelen

In de binnen en buitenschools opdrachten komen dezelfde competenties en beroepsproducten aan de orde. In binnenschoolse curriculumonderdelen worden studenten voorbereid op het buitenschoolse programma.

In het buitenschoolse programma zijn de opdrachten complexer aangezien deze in een authentieke context van de werkorganisatie moeten worden uitgevoerd. Studenten verwerven voorafgaande aan de stage voldoende basiskennis van de verschillende juridische disciplines, alsmede voldoende communicatieve en onderzoeksvaardigheden.

Borging samenhang

De opleiding heeft voor elk kwartiel een kwartielcoördinator aangesteld die de inhoudelijke samenhang bewaakt. De coördinator overlegt daartoe regelmatig met docenten die een bijdrage leveren aan het blok. Leden van de BVC zijn verbonden aan één of meer blokken op basis van expertise en affiniteit en zijn op deze wijze betrokken bij de inhoudelijke ontwikkeling van het onderwijs. Voor elk van de vier uitstroomprofielen is ter borging van de samenhang een uitstroomcoördinator aangesteld. De curriculumcommissie bewaakt in samenspraak met de betrokken vakdocenten de verticale samenhang in het programma, alsmede de samenhang tussen de binnen- en buitenschoolse programmaonderdelen. Het auditteam is van oordeel dat de opleiding de samenhang in het programma op adequate wijze heeft geborgd.

Oordeel studenten

Uit het studentenonderzoek (NSE 2010) komt naar voren dat de studenten van mening zijn dat het onderwijsprogramma voldoende samenhang vertoont (score 3.5). Ook in de gesprekken met studenten tijdens de audit kwam naar voren dat zij tevreden waren over de samenhang in het programma.

Facet 2.4. Studielast

- **Het programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren, zoveel mogelijk worden weggenomen**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Algemeen

Het programma HJO is opgebouwd uit zestien kwartielen van gemiddeld 15 EC's. Ieder studiejaar heeft een omvang van 60 EC's.

Voor elk programmaonderdeel is in de blokboeken de spreiding van de studielast in een planningschema weergegeven. Binnen het studiejaar zijn toetsen en studielast evenwichtig verspreid over vier kwartielen. Aan het eind van elk kwartiel worden de daarin geprogrammeerde onderdelen afgerond en getoetst. Iedere toets leidt direct tot een geregistreerde beoordeling op basis waarvan studiepunten worden toegekend. Met ingang van het studiejaar 2009-2010 worden halverwege elk kwartiel tussentoetsen afgenomen die studenten moeten stimuleren meer regelmatig te studeren. Evaluatieresultaten zijn nog niet voorhanden.

In de gesprekken met docent en studenten komt naar voren dat de opleiding in de studieloopbaanontwikkelingslijn aan de hand van deze resultaten aan het eind van ieder kwartiel nagaat in hoeverre studenten de doelen hebben bereikt en de vaardigheden hebben ontwikkeld.

Studielast en studeerbaarheid

De studielast komt overeen met een werkweek van 36-40 uur. Binnen ABR is het gebruikelijk dat na afloop van elk blok de beleefde studielast wordt gepeild. Afwijking van de nominale studielast leidt tot nadere analyse en zonodig tot maatregelen. Uit onderzoek bleek dat voltijds studenten vooral in de propedeuse onder de geplande studiebelasting bleven. Dit heeft geleid tot een verzwaring van de onderwijsintensiteit door verhoging van het aantal contacturen en invoering van eerdergenoemde tussentoetsen.

In de propedeuse en postpropedeutische fase hebben de studenten gemiddeld 20 contacturen, waarvan 4 contacturen in begeleiding van opdrachten in de integrale leerlijn. Voor de deeltijd zijn 8 contacturen ingeroosterd. Het auditteam komt op basis van de gesprekken met studenten tijdens de audit tot het oordeel dat voor sommige onderdelen in het voltijdprogramma (bijv. consumentenrecht) het onderwijs meer uitdagend zou kunnen zijn. Voltijd studenten geven in deze gesprekken aan dat de gemiddelde studielast op ongeveer 30 uur per week ligt. De lat zou naar het oordeel van het auditteam hoger gelegd kunnen worden. Dat heeft twee aspecten, namelijk de studielast als zodanig en de accenten binnen het onderwijs. In de gesprekken met de opleiding en met de studenten is gesproken over de accenten binnen die contacturen. De opleiding heeft een proces in gang gezet waarbij naast reproductieve zaken reflectieve en probleemoplossende aspecten meer accent krijgen (zie ook facet 3.2). Dat laatste vindt het auditteam een positieve ontwikkeling. In de gesprekken zijn geen studiebelemmerende factoren naar voren gekomen.

De deeltijdopleiding kent een lesomvang van acht uur per week en daarnaast vier themadagen per studiejaar.

Toelatingseisen onderwijsfasen

In Onderwijs- en Examenregeling zijn de toelatingseisen tot de onderscheiden onderdelen van de opleiding opgenomen. En student mag eerst aan de toetsen van de postpropedeutische fase deelnemen indien het propedeutisch examen met goed gevolg is afgesloten. Deze eis geldt ook voor onderdelen van de minoren.

Om deel te kunnen nemen aan de stage geldt voor voltijdse studenten de eis van een afgeronde propedeuse en 45 EC in de postpropedeutische fase. Voor deeltijdse studenten geldt alleen het beschikken over een afgeronde propedeuse.

Om te kunnen starten met de thesis dient de propedeuse te zijn afgerond, alsmede 120 EC te zijn behaald in de postpropedeutische fase.

Bindend studieadvies

Met ingang van studiejaar 2007-2008 is het negatief bindend advies verhoogd van 40 naar 48 studiepunten. Dit geldt alleen voor voltijd studenten. Het aantal negatief bindende studieadviezen is daardoor licht verhoogd van 23 (juli 2008) naar 25 (juli 2009). De criteria voor de toepassing van het propedeuse advies zijn vastgelegd in het OER. Aanscherping van de norm zal naar de opleiding verwacht leiden tot een betere benutting van de studietijd.

Oordeel studenten

De studenten zijn blijkens het NSE 2010 redelijk tevreden over de studielast van de opleiding (score 3.5), het tijdig bekend maken van het lesrooster (score 3.6), en over de informatie die zij ontvangen (score 3.4).

Facet 2.5. Instroom

- **Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:**
 - **HBO-bachelor: vwo, havo, middenkaderopleiding of specialistenopleiding (web) of daarmee vergelijkbare kwalificaties, blijkend uit toelatingsonderzoek**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Algemeen

Om een adequate aansluiting binnen de opleiding met het hogeschoolbrede beleid te waarborgen participeert de propedeusecoördinator van ABR in de Saxion Werkgroepgroep Instroommanagement (WIMA) van de hogeschool. Dit platform heeft tot taak ontwikkelingen bij aansluitende vooropleidingen te signaleren. De propedeusecoördinator zorgt ervoor dat relevante informatie en ontwikkelingen in het toeleverende onderwijs besproken worden in de academiebrede curriculumcommissie van de propedeuse. Zonodig draagt de commissie zorg voor de gewenste aanpassingen in het programma.

Toelating en instroom

De opleiding heeft voor alle varianten de toelatingseisen vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling. Studenten moeten beschikken over een havo of vwo-diploma, dan wel over een diploma mbo-4. De opleiding kent ook een 21+-toelatingsbeleid. Studenten van 21 jaar of ouder die niet aan de toelatingsvoorwaarden voldoen, kunnen een toelatingsonderzoek doen dat jaarlijks Saxionbreed door de dienst Onderwijs en Student wordt georganiseerd.

Aspirant studenten met een Duitse vooropleiding en diploma zijn toelaatbaar, maar moeten aantonen dat zij de Nederlandse taal voldoende beheersen. Dit kan door het overleggen van het certificaat Staatsexamen NT2, programma II, niveau 3. Indien dit niet mogelijk is, kan de student meedoen aan het NT2-onderzoek van de hogeschool. Om voor een propedeusegetuigschrift in aanmerking te komen is NT2 niveau 5 vereist.

Aansluiting mbo en voortgezet onderwijs

De opleiding participeert in het academiebrede MHBO-traject, waarbij mbo-studenten tijdens de mbo-opleiding reeds gedurende één dag per week programmaonderdelen volgen. De behaalde studiepunten (maximaal 12 EC) worden in de opleiding HJO uitgekeerd, hetgeen tijdwinst voor deze studenten kan opleveren. De opleiding werkt samen met het ROC van Twente en met ROC Aventus.

De opleiding is in het studiejaar 2009 - 2010 een pilot gestart met het Bataafs Lyceum te Hengelo om de aansluiting met het voortgezet onderwijs te verbeteren. Het betreft hier uitwisseling van docenten en studiekeuzegesprekken met havo-5 leerlingen gekoppeld aan een bredere voorlichting.

Taaltoets

De aansluitingsmonitor 2008 - 2009 signaleerde in de aansluiting met de vooropleiding een knelpunt met betrekking tot de taalvaardigheid. Dit heeft er toe geleid dat de opleiding een verplichte taaltoets in de propedeuse afneemt. Bij een onvoldoende score is er een mogelijkheid tot herkansing in het eerste kwartiel. Indien ook hierbij een onvoldoende wordt behaald, dienen studenten in het tweede kwartiel lessen taalvaardigheid te volgen. Een voldoende beoordeling is voorwaarde voor het behalen van studiepunten in de studieloopbaanontwikkeling.

Vrijstellingen

Voor studenten die dat willen en kunnen, bestaat de mogelijkheid van versnelde doorloop. De examencommissie stelt in dat geval in samenspraak met de studenten een individueel studieprogramma vast, waarbij wordt gekeken naar behaalde tentamens, verkregen vrijstellingen en de wensen. Het individualiseren wordt begrensd door het daadwerkelijke onderwijsaanbod in de studiejaren.

Mbo-studenten die door willen stromen naar het hbo, kunnen in aanmerking komen voor vrijstellingen. Ook studenten die hun universitaire studie afbreken en op hbo-niveau willen studeren, komen in aanmerking voor vrijstellingen. In de praktijk blijkt dat vooral deeltijdstudenten van deze mogelijkheid gebruik maken. Studenten in de reguliere deeltijdopleiding met een relevante functie komen in aanmerking voor vrijstelling van de stage.

Deeltijd

Voor studenten die de deeltijdse variant willen volgen, gelden dezelfde toelaatbaarheidsvoorwaarden als voor de voltijdstudenten, maar werkervaring wordt ten sterkste aanbevolen om met succes het deeltijdonderwijs te kunnen volgen.

Voor de studenten die de deeltijdopleiding willen volgen geldt een aanvullende eis. Zij moeten relevant werk hebben. Het gaat dan om voldoende werkervaring, een voor de opleiding relevante functie in een geschikte organisatie en medewerking van de werkgever. Hiertoe wordt een intakegesprek gehouden door een door de examencommissie gemandateerde functionaris, welke ook over de toelating besluit. Het auditteam is van oordeel dat in ieder geval de besluitvorming bij de examencommissie zelf moet liggen en gaf in overweging deze functionaris in de commissie op te nemen. De opleiding zegde toe aan deze suggestie gevolg te geven en de procedure in die zin aan te passen.

Kandidaten die niet beschikken over een relevante en functie dienen gedurende een half jaar een schakelprogramma te volgen om de studievaardigheid te vergroten en het kunnen voldoen aan de werk(plek)eis.

Voorlichting

De opleiding kent een scala van voorlichtingsactiviteiten gericht op algemene oriëntatie (websites, open dagen, voorlichting op scholen) en verdiepende oriëntatie (doedagen meeloop dagen, studie try-outs,).

Oordeel studenten

Uit het studentenonderzoek (NSE 2010) komt naar voren dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over de aansluiting van de opleiding bij de vooropleiding (score 3.2). Ook in de gesprekken met studenten tijdens de audit kwam dit beeld naar voren.

Verder zijn eerstejaarsstudenten van mening dat de inhoud voldoende aansluit bij het beeld dat zij van de opleiding hadden (NSE 2010, score 3.7).

Facet 2.6. Duur

- **De opleiding voldoet aan de formele eis (240 studiepunten) m.b.t. de omvang van het curriculum:**
 - **HBO-bachelor: 240 studiepunten**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overweging

Het curriculum van een bacheloropleiding van Saxion heeft een omvang van 240 studiepunten en is opgebouwd uit een majordeel van 210 studiepunten en een minordeel van 30 studiepunten. Daarmee voldoet elke bacheloropleiding van Saxion aan de formele eis van 240 ECTS met betrekking tot de omvang van het curriculum van een HBO bachelor opleiding.

Het HJO-curriculum voor alle varianten voldoet aan de wettelijk vastgestelde omvang van 240 ECTS.

Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

- Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen
- De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Didactisch concept

De Academie Bestuur en Recht heeft een eigen visie op leren, welke is gebaseerd op de sociaal-constructivistische opvatting over leren en is te duiden als het ontwikkelen van competenties door actief te leren via een persoonlijke leerweg. Deze visie is opgenomen in het Onderwijs- en toetsplan 2010-2011 van de opleiding en ligt ten grondslag aan het didactisch concept van de opleiding. Dit concept bestaat uit vier leerlijnen die elk hun eigen functie hebben, maar onderling op elkaar zijn afgestemd (zie facet 2.3). In elke leerlijn zijn de opdrachten de belangrijkste werkvorm. Zij zetten studenten aan tot leeractiviteiten. In deze opdrachten worden studenten authentiek op het beroep gerichte problemen voorgelegd die zij moeten oplossen. Het auditteam is op basis van de vooraf bestudeerde documenten en van de gesprekken met onder andere de curriculumcommissie van oordeel dat de opleiding beschikt over een gedegen en samenhangend didactisch concept dat hen in staat stelt de doelstellingen te realiseren.

Deeltijd

Het deeltijdprogramma wordt uitgevoerd op basis van het didactisch concept van Action Learning waarbij studenten worden begeleid door inhoudelijk deskundige docenten. De Action Learning-opdrachten (ALO), worden op de eigen werkplek uitgevoerd (bijv. de impact van Europese Richtlijnen op de eigen werkomgeving).

Werkvormen in relatie tot het didactisch concept

De werkvormen kunnen per leerlijn verschillen. In de onderscheiden leerlijnen zijn de volgende werkvormen aan de orde.

- Integrale leerlijn: (project)opdrachten, stage- en afstudeeropdrachten en in de deeltijd de ALO's.
- Conceptuele leerlijn: instructiecolleges, hoor- en werkcolleges, verwerkingsopdrachten, probleemtaken en zelfstudie.
- Vaardigheidlijn: trainingen en workshops.
- Studieloopbaanontwikkelingslijn: persoonlijk ontwikkelingsplan (POP), portfolio, reflectieopdrachten en studieloopbaanbegeleiding.

De opdrachten in de integrale leerlijn zijn belangrijke opdrachten, omdat studenten hierdoor worden voorbereid op het toekomstig beroep. Deze opdrachten worden afgeleid uit de taakgebieden en leiden tot beroepsproducten. De opdrachten in de conceptuele leerlijn en in de vaardighedenlijn kunnen de vorm hebben van probleemtaken afgestemd op de verschillende soorten kennis (bij voorbeeld studietaken, verklaringstaken en discussietaken).

Oordeel studenten

De studenten zijn blijkens het NSE 2010 tevreden over de werk- en onderwijsvormen binnen de opleiding en over de mate waarin de inhoud van de opleiding stimulerend is (score 3.5). Uit de gesprekken met deeltijdstudenten tijdens de audit blijkt dat zij goed te spreken zijn over de ALO's en over de wijze waarop de opleiding hiermee omgaat.

Facet 2.8. Beoordeling en toetsing

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

De opleiding HJO

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van HJO is gebaseerd op het toetsbeleid van Saxion en vastgelegd in de notitie *Toetsbeleid, toetsing en beoordeling binnen de academie ABR*. In het toetsbeleid zijn de volgende aspecten van toetsen en beoordelen uitgewerkt en vastgelegd: de functie en inhoud van toetsen, de toetsvormen, de toetsmomenten, de kwaliteit en de organisatie van toetsen. Ook is aangegeven op welke wijze formatieve en summatieve toetsing plaatsheeft en hoe de feedback aan de studenten is georganiseerd.

De toetsvormen en de procedures rond de toetsafname zijn beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling van de opleiding.

Toetsing en toetsvormen

Bij de keuze van de toetsvormen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de inhoud van de toets en het te tonen gedrag. In de opleiding worden de volgende toetsvormen gebruikt:

- competenties worden getoetst in de integrale leerlijn, aan de hand van beroepsproducten (rapporten, adviesnotities, adviesgesprekken enzovoort), soms in combinatie met een schriftelijke toets, een presentatie of een professioneel gesprek;
- per kwartiel (blok) worden twee kennistoetsen afgenomen;
- belangrijke beroepsvaardigheden worden getoetst in zogeheten gedragsproeven (assessments). Voor de assessments worden verschillende vormen gehanteerd, afgestemd op het gedrag dat moet worden vertoond, bijvoorbeeld onderhandelen, het voeren van intakegesprekken en slecht-nieuws gesprekken.

In de stage- en afstudeerfase worden studenten in een authentieke werkomgeving getoetst en beoordeeld. Hierbij zijn ook personen uit de beroepspraktijk betrokken. Bij de stages heeft de bedrijfscoach een belangrijke adviserende taak bij de beoordeling. De uiteindelijke beoordeling is de verantwoordelijkheid van de betrokken docent. Vorenstaande geldt ook bij de beoordeling van de beroepsproducten in het kader van het afstuderen. Bij het afsluitende afstudeergesprek wordt een extern geïnteresseerde betrokken. Ook deze vervult een adviserende rol. Het auditteam stelt op grond van gesprekken tijdens de audit vast dat bij het merendeel (90%) van de toetsen sprake is van een individuele beoordeling. Bij groepsopdrachten is over het algemeen sprake van een presentatie of verdediging van het product, waarbij de individuele prestatie centraal staat. Ook in de afstudeeropdracht wordt de student individueel beoordeeld op zijn prestatie.

Elke toets wordt jaarlijks tweemaal aangeboden. Herkansingen van de kennistoetsen vinden plaats in het kwartiel dat volgt op de eerste kans, zodat studenten voldoende tijd hebben om hiaten in hun kennis te herstellen. Vaardigheidstoetsen worden tweemaal per blok aangeboden. Cijfers worden gepubliceerd via CWSIS. Studenten worden binnen de gestelde termijn geïnformeerd over hun studieresultaten.

Voor feedback op de toetsen (eerste kans) wordt voor elke toets een aparte bijeenkomst georganiseerd in de week na de toetsen. De feedback bestaat doorgaans uit een presentatie van de correcte antwoorden op de toetsvragen en bespreking van vragen van studenten over hun antwoorden. Studenten zijn tevreden over deze werkwijze.

Begin 2010 hebben docenten een door het Cito verzorgde eerste training gevolgd in het ontwikkelen van valide en betrouwbare toetsen met gesloten en open vragen. Het auditteam stelt vast dat de opleiding met ingang van het studiejaar 2010-2011 een aantal maatregelen ontwikkelt om de kwaliteit van de toetsen verder te vergroten, zoals het opstellen van toetsmatrizen voor toetsen in de conceptuele leerlijn, het evalueren van de kwaliteit van de toetsen door de toetscommissie van ABR volgens een vaste procedure en het instellen van een digitale toetsbank. Het auditteam stelt vast dat ter borging van de kwaliteit van de toetsen sprake is van intercollegiaal overleg.

Beoordelingscriteria

De toetsings- en beoordelingscriteria zijn vastgelegd in blokboeken. Hierin wordt de toetsvorm, de te leren stof, de beoordeling, (soms) criteria en de weging beschreven. Ook wordt per blok voor de onderscheiden leerlijnen aangegeven op welke wijze de toetsing plaats vindt.

De beoordeling van de stage vindt plaats door de stagebegeleider, geadviseerd door de coach van de stageorganisatie. Criteria zijn vastgelegd in de stagegidsen. Het afstudeerproject wordt beoordeeld op een beroepsproduct, een verantwoording in de vorm van een scriptie en een schriftelijke reflectie van de student en eindgesprek. Bij het afsluitende gesprek (eindgesprek) in het kader van het afstudeerproject worden ook extern gecommitteerden betrokken. Naast een adviserende rol inzake de beoordeling toetsen zij ook in hoeverre afstudeerders het gewenste bachelorniveau hebben gerealiseerd. Beoordelingscriteria zijn vastgelegd in de handleiding *Afstuderen BSK-IVK-MER-HJO 2010-2011*.

Het auditteam heeft in het kader van de toetsing ook een aantal afstudeerwerkstukken (thesis) beoordeeld. Het team is van oordeel dat de beoordeling duidelijk is en aansluit bij de vastgelegde criteria. Ook de cesuur tussen de beoordeling met een vijf of een zes wordt door de opleiding duidelijk gelegd.

Oordeel studenten

Uit de NSE 2010 valt af te leiden dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over de wijze waarop toetsing en beoordeling plaats vindt (score 3.3). De aansluiting van toetsing en beoordeling bij de inhoud van de opleiding wordt beoordeeld met een score van 3.5. Ook zijn de studenten van mening dat de beoordelingscriteria vooraf duidelijk zijn (score 3.3).

3. Inzet van personeel

Facet 3.1. Eisen HBO

▪ Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Achtergrond docenten in het werkveld

Uit analyse van de curricula vitae van de docenten blijkt dat het merendeel van de docenten (65%) over recente werkervaring in de beroepspraktijk beschikt. Vijf docenten zijn naast hun docentschap nog werkzaam in de beroepspraktijk (advies en zakelijke dienstverlening). De opleiding heeft de deskundigheden en achtergrond van de docenten vastgelegd in een personeelsdatabase. De opleiding stimuleert dat docenten verbonden blijven met de beroepspraktijk door onder andere docentenstages (bijv. UWV, klachtencommissie, sociaal raadsliedenwerk) en detachering gedurende een langere periode.

Daarnaast zijn docenten betrokken bij het werkveld door stage- en afstudeerbegeleiding, brengen praktijkbezoeken en participeren in vakinhoudelijke netwerken, zoals het Juridisch Platform Twente. Bij werving van personeel wordt expliciet gestreefd naar relevante praktijkervaring en kennis van de beroepspraktijk. Van docenten wordt tevens verwacht dat zij functionele contacten onderhouden met het beroepenveld.

Het auditteam stelt op grond van de gesprekken met docenten en studenten vast dat docenten op een deskundige wijze de verbinding leggen tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Studenten over de werkveldkennis van docenten

De studenten zijn ruim tevreden over de kennis van de beroepspraktijk van docenten (NSE 2010, score 3.7). Ook zijn zij tevreden over de inhoudelijke deskundigheid van de docenten (score 3.6). Dit beeld werd ook in de gesprekken met studenten tijdens de audit bevestigd.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Instellingsniveau

Een van de centrale doelen van de hogeschool is onderwijsintensivering. Om dat te bereiken is vanaf het studiejaar 2010 een centraal vastgestelde docent/student ratio van kracht als uitgangspunt voor de kwantitatieve personeelsplanning.

De academies hebben in hun eigen personeelsplan de actuele stand van zaken met betrekking tot de kwantiteit (en kwaliteit) van het personeel beschreven. Voor de kwantitatieve personeelsplanning geldt de afspraak dat 70% van de formatie wordt ingezet voor het onderwijs, 20% voor beheer en 10% voor beleid. In de bilaterale overleggen bespreekt de RvB met de academiectoren de kwantiteit van het personeel en de eventuele knelpunten. Samen zoeken zij naar oplossingen om personele problematiek aan te pakken. Wanneer dat mogelijk is worden problemen direct opgelost.

Tijdens de instellingsaudit in 2008 en 2010 is aangetoond, dat Saxion door integraal personeelsbeleid te voeren er voor zorgt, dat op alle academies en opleidingen voldoende personeel wordt ingezet om de gewenste kwaliteit te verzorgen. Uit de gesprekken met de RvB en hoofd van de dienst HRM blijkt dat Saxion op instellingsniveau duidelijk in beeld heeft welke kenmerken er zijn met betrekking tot de kwantiteit van het personeel binnen de onderscheiden academies.

De opleiding HJO

In het Organisatie- en personeelsplan ABR formuleert de academie haar missie op het gebied van het kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbeleid. Deze missie is een afgeleide van het centrale beleid van Saxion.

Uit de door de opleiding verstrekte nadere gegevens (per 15 december 2010) bedraagt de docenteninzet 20 docenten (15,3 fte). De docent-student ratio binnen de academie bedroeg in het studiejaar 2009 - 2010 1: 25 .

De kwantiteit en de kwaliteit van het personeel worden op academieniveau gemonitord door jaarlijks het personeelsbestand te toetsen aan de meerjarige personeelsplanning met bijbehorende streefwaarden op het gebied van opleidingsniveau, functieniveau, omvang dienstverband en man-vrouw-verhouding. Het auditteam heeft kennis genomen van het onderwijsplanningssysteem (OPS), waarin de personele inzet wordt gepland en vastgelegd. Het auditteam acht dit een adequaat instrument om overzicht te houden op de inzet van medewerkers op de verschillende taken.

Het auditteam stelt op grond van haar bevindingen vast dat er voldoende personeel wordt ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Wel constateert het auditteam op grond van de gesprekken met docenten dat sprake is van een flinke ontwikkelingsagenda met bijbehorende werkdruk. Een aspect dat hierbij naar het inzicht van het auditteam een rol speelt - en dat ook al bij 2.4 is aangestipt - betreft de mogelijke onevenwichtigheid tussen de inspanningen van docenten en die van de studenten. Meer nadruk op de eigen werkzaamheid van de studenten zou naar het oordeel van het auditteam geaccentueerd moeten worden.

oordeel studenten

In de gesprekken met studenten kwam naar voren dat zij tevreden zijn over de wijze waarop de docenten worden ingezet. Ook waren zij tevreden over de betrokkenheid van de docenten en hun bereikbaarheid.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

- **Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

De kwaliteit van het personeel is centraal gedefinieerd. In de 'Strategische visie 2008-2012' is vastgelegd dat Saxion streeft naar een toenemend aantal academisch geschoolde medewerkers. Daarover is Saxion in gesprek met universiteiten. In de werving en selectie van nieuw personeel richt de aandacht zich op het aantrekken van academici. Voor lectoren geldt dat ze gepromoveerd zijn. Saxion heeft de functieprofielen van alle voorkomende functies beschreven en vastgelegd in het Saxion Functiegebouw. Alle medewerkers van Saxion zijn op basis hiervan ingedeeld. De rechtspositie en cao hbo beperken de instelling voor een deel in het maatwerk dat zij wensen te leveren rond functie-indelingen en inschaling, promotie en demotie.

Elke academie heeft een personeelsplan, waarin de kwaliteit en kwantiteit van het personeel zijn beschreven. Het scholingsplan met daarin de vakinhoudelijke en didactische deskundigheidsbevordering van medewerkers, maakt daarvan deel uit. De centrale dienst HRM ondersteunt de academies en maakt daarvoor zogenaamde accountplannen. Het scholingsplan voor de medewerkers wordt beschreven op academieniveau.

Professionalisering van docenten geschiedt onder meer doordat zij gebruik maken van het aanbod van het Saxionbrede ontwikkel- en opleidingscentrum, de Saxion Academy. Het auditteam heeft bij de instellingsaudit 2010 gezien dat in 2009 van de 445 scholingsplaatsen er 283 door docenten werden benut. Het accent lag daarbij op cursussen studieloopbaanbegeleiding en didactische voorbereiding. Verder organiseren docenten hun vaktechnische scholing door het volgen van vakgerichte cursussen en seminars en door contacten met het werkveld en met kenniscentra.

Binnen de gesprekscyclus tussen medewerker en leidinggevende wordt gesproken over de geleverde prestaties, over de wensen ten aanzien van de eigen ontwikkeling en worden afspraken gemaakt. De leidinggevendens sturen aan op een psychologisch contract met medewerkers. Naar het oordeel van diverse gesprekspartners tijdens de instellingsaudit 2010 werkt de gesprekscyclus goed en is er inmiddels de praktijk gegroeid dat 'men elkaar de maat durf nemen'. In de bilaterale overleggen bespreekt de RvB met de academiedirecteuren de kwaliteit van het personeel en de uitvoering van het personeelsbeleid met betrekking tot de gesprekscyclus en de scholing en ontwikkeling van het personeel.

De opleiding HJO

In het Organisatie en personeelsplan ABR zijn de kwalitatieve eisen beschreven waaraan het personeel moet voldoen.

Op grond van de CV's van docenten heeft het auditteam geconcludeerd dat het docententeam over ruim voldoende kennis, zowel didactisch als inhoudelijk beschikt om de opleiding te verzorgen.

Alle docenten zijn (juridisch) academisch opgeleid. Twee docenten bevinden zich in een promotietraject.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de scholingsplannen van de academie en van de opleiding. Zij stelt vast dat sprake is van een substantiële deskundigheidsbevordering. Zo wordt aandacht geschonken aan onder meer teamontwikkeling, intervisie voor nieuwe docenten, didactische en vakinhoudelijke scholing en coachingsvaardigheden.

Scholing kan zowel vanuit de opleiding als vanuit de individuele docent worden geïnitieerd.

Scholing is een vast onderdeel van de jaarlijkse gesprekscyclus.

Het opleidingsplan bevat onderwerpen die aansluiten bij ontwikkelingen binnen de opleiding, zoals training op het gebied van informatievaardigheden, een cursus Corruptie en integriteit, en internationalisering (bijv. de cursus 'COSPA Europees docent' en 'Legal English'). Ook is nadrukkelijk aandacht voor scholing op het gebied van juridische onderzoeksvaardigheden. Een groot aantal docenten heeft een door docentonderzoekers van het lectoraat Gebiedsontwikkeling en Recht ontwikkelde masterclass Onderzoeksvaardigheden gevolgd. Verder is ruimte ingebouwd voor individuele scholingsvragen (bijv. actualiteitencursussen met betrekking tot het eigen specialisme van de docent).

Vrijwel alle docenten hebben de afgelopen jaren na- en bijscholingen gevolgd. Ten tijde van de audit zijn twee docenten van de opleiding bezig met hun promotie. In het totaal zijn vier docenten bij onderzoek van beide lectoraten betrokken.

Voor nieuwe docenten is er een traject van coaching en begeleiding door een mentor. De werkwijze is helder uiteengezet in een mentorhandleiding. Ook volgen zij indien nodig een verplichte didactische cursus.

Borging van de kwaliteit van het personeel

De borging van de kwaliteit van het personeel geschiedt door de jaarlijkse gesprekken in de gesprekscyclus, waarin de prestaties en de ambities van de medewerker aan de orde komen.

Het auditteam stelt op grond van gesprekken met docenten tijdens de audit vast dat sprake is van een goed werkende gesprekscyclus, waarin scholingsvragen serieus aan de orde komen.

Deze worden vervolgens vastgelegd in teamscholingsplannen. De scholing op opleidingsniveau wordt naar het oordeel van het auditteam inzichtelijk gemaakt en duidelijk geborgd.

Verder acht het auditteam de personeelsdatabase een goed instrument dat het management daadwerkelijk ondersteunt bij de uitvoering van een kwalitatief personeelsbeleid.

Oordeel studenten

De studenten beoordelen de didactische kwaliteiten van de docenten als voldoende (NSE 2010, score 3.3). Studenten zijn – zo blijkt uit de gesprekken tijdens de audit – zeer tevreden over de kwaliteit van de docenten. Het auditteam heeft een enthousiast en betrokken docententeam aangetroffen.

4. Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

▪ Huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Saxion organiseert de huisvesting op concernniveau in overleg met de gebruikers. De langetermijn-visie is daarvoor vastgelegd voor de periode 2009-2020. Alle academies kennen inmiddels de open, transparante, stimulerende werkomgeving.

Er bestaat een normering voor de ruimtebehoefte. Academies vullen zelf de hen toegewezen ruimte in. Regelmatige bezettingsonderzoeken geven inzicht in de feitelijke bezetting. Evaluaties onder medewerkers en studenten geven inzicht in de appreciatie van de leer- en werkomgeving; zonodig worden op basis van signalen veranderingen doorgevoerd.

De ICT-voorzieningen zijn centraal georganiseerd. Het beleid is vastgelegd in een Informatiebeleidsplan. Vanuit de vraaggestuurde benadering hebben de academies als klanten een belangrijke taak bij het tot stand brengen en uitvoeren van het informatiebeleid. Op centraal niveau bewaakt de informatiemanager de afstemming tussen de organisatiedelen en de afstemming met de concernstrategie.

Door bundeling van voorzieningen en samenwerking met bibliotheken met wetenschappelijke steunfunctie heeft Saxion een stevige bibliotheek- en mediatheekvoorziening. Accountmanagers van de bibliotheek ondersteunen academies en opleidingen bij de collectievorming en toegang tot databanken.

De informatie aan studenten wordt centraal en decentraal uitgevoerd. Er is een studentvolgsysteem dat studenten en mentoren in de gelegenheid stelt de vorderingen te volgen. Uit studenttevredenheidsonderzoeken blijkt dat de studenten redelijk tevreden zijn over de informatievoorziening. De hogeschool is vanaf 2010 bezig met het implementeren van Bison, wat de vervanger wordt van het studentvolgsysteem Student+.

Tijdens de instellingsaudit van 2008 en 2010 is aangetoond, dat Saxion door jaarlijks integraal te bekijken wat er nodig is aan ruimte en materiele voorzieningen, er voor zorgt dat voorzieningen op elke academie en opleiding toereikend zijn om de onderwijsprogramma's ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Uit de verslagen van de bilaterale overleggen van de RvB met de academiedirecteuren blijkt dat de RvB met deze directeuren spreekt over de benodigde materiele voorzieningen en noodzakelijke en gewenste verbeteringen.

De opleiding HJO

Tijdens de audit heeft het auditteam de onderwijsvoorzieningen die ter beschikking staan aan de opleiding HJO in ogenschouw genomen. De voorzieningen in Enschede zijn eerder bezocht bij audits van andere bacheloropleidingen van ABR. De bevindingen uit 2009 bij die audits wijzen uit dat de voorzieningen in orde zijn. Als onderdeel van het implementatieplan ICT van Saxion wordt het onderwijs ondersteund met een elektronische leeromgeving. Gekozen is voor Blackboard dat vanaf het studiejaar 2010 – 2011 stapsgewijs wordt ingevoerd.

Het auditteam heeft een goede indruk gekregen van de bibliotheek/mediatheek. In samenwerking met de opleiding verzorgt een medewerkster van de bibliotheek voor studenten een op de opleiding HJO gerichte cursus informatievoorziening.

Oordeel studenten

Studenten zijn blijkens NSE 2010 over het algemeen tevreden over de voorzieningen en diensten van Saxion. Minder tevreden zijn studenten over de beschikbaarheid van werkplekken. Op dit punt heeft de academie inmiddels maatregelen getroffen door onder andere het realiseren van extra voorzieningen in het gebouw aan de Van Galenstraat.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang
- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instelling

Centraal op instellingsniveau heeft Saxion vastgelegd wat de kwaliteitseisen zijn ten aanzien van studiebegeleiding. De academies zijn zelf verantwoordelijk voor het vormgeven en hantieren van de instrumenten ten aanzien van de studiebegeleiding in de bachelor opleidingen. De aanpak is daardoor verschillend. Op centraal niveau ontvangen academies daarbij ondersteuning.

Saxion streeft naar een persoonlijke leerweg (PLW) voor elke student en kent daarvoor studiecontracten, het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP), het portfolio en de studieloopbaanbegeleiding (SLB). De verschillende niveaus van SLB zijn gedefinieerd in drie rollen: (i) docent/instructeur /trainer van de student in de leercyclus, (ii) studieloopbaanbegeleider van de student in de loopbaancyclus en (iii) SLB-expert, begeleider van de student en tevens coördinator en adviseur van de teams van SLB-ers.

In het Saxion-brede model OER heeft Saxion op instellingsniveau beschreven waaraan de studieloopbaanbegeleiding tenminste moet voldoen in de propedeutische en postpropedeutische fase met betrekking tot de gesprekken en de verslaglegging. Ook zijn regels vastgelegd met betrekking tot studieadviesing en een negatief studieadvies.

De professionalisering van de studieloopbaanbegeleiding wordt vormgegeven door cursussen die door de Saxion Academy worden aangeboden aan medewerkers die rollen in het kader van de studieloopbaanbegeleiding uitvoeren. Voor academies is het mogelijk de docenten indien gewenst extern te laten certificeren als begeleider.

Over de wijze waarop de academie vorm geeft aan het beleid met betrekking tot de studieloopbaanbegeleiding vindt periodiek overleg plaats in het bilaterale overleg tussen RvB en academiedirecteuren.

Tijdens de instellingsaudit is aangetoond, dat Saxion integraal beleid heeft ontwikkeld met betrekking tot de persoonlijke leerweg. Door medewerkers te scholen in de verschillende rollen van begeleider en hen daarvoor eventueel te certificeren, zorgt Saxion ervoor dat deze medewerkers voldoende competent zijn voor de uitvoering van hun begeleidende taak. Uit de verslagen van de bilaterale overleggen blijkt dat de RvB met de academiedirecteuren spreekt over de studieloopbaanbegeleiding die de academie en opleiding biedt.

De opleiding HJO

Studiebegeleiding

ABR heeft het beleid over studieloopbaanbegeleiding vastgelegd en uitgewerkt in de SLO Handleidingen Student voor de propedeutische en postpropedeutische fase en in de stage- en afstudeerhandleidingen. Om de kwaliteit van de studieloopbaanbegeleiding te borgen is een academiebrede Kerngroep van studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers) ingesteld. Het auditteam stelt vast dat deze kerngroep regelmatig bijeenkomt. Hierbij staan onderwerpen als SLB-scholing, intervisie en evaluatie van sbl op de agenda. De kerngroep heeft in het studiejaar 2009 – 2010 een training coachingsvaardigheden gevolgd. Een vergelijkbare training wordt ook aangeboden aan de SLB'ers van de propedeuse.

De studieloopbaanbegeleiding wordt verzorgd in de studieloopbaanontwikkelingslijn (totaal 6 EC). Iedere student krijgt bij aanvang van de studie een studieloopbaanbegeleider toegewezen. De begeleiding geschiedt in individuele gesprekken en groepsbijeenkomsten. Naast vaste gespreksmomenten kan de student ook zelf om advies of begeleiding vragen.

In de propedeutische fase is de aandacht vooral gericht op de oriëntatie, selectie en verwijzing. Hierbij is de centrale vraag passen opleiding en beroep bij de ambities en mogelijkheden van de student. In het derde kwartiel worden studenten voorbereid op het schrijven van een sollicitatiebrief voor de overgang naar de hoofdfase. Ter ondersteuning van de sollicitatiebrief wordt een portfolio samengesteld met bewijsmateriaal waaruit de geschiktheid voor de opleiding en het beroep blijkt. Het auditteam heeft een aantal portfolio's bestudeerd en stelt vast dat deze adequaat zijn om te komen tot een beoordeling over de overgang naar de hoofdfase.

Het opleidingsmanagement licht in de gesprekken tijdens de audit toe dat aan het eind van elk kwartiel een gesprek met de SLB'er plaatsvindt, gevolgd door een verslag. Hierdoor wordt de studievoortgang nadrukkelijk bewaakt, waardoor de noodzaak voor een uitvoerig portfolio niet direct aanwezig is.

In de hoofdfase van de voltijd variant houden studenten zo veel mogelijk dezelfde studieloopbaanbegeleider. In deze fase verandert de intensiteit van de begeleiding en wordt meer afgestemd op de individuele behoefte van de student. Het auditteam stelt op grond van haar bevindingen tijdens de audit vast dat het portfolio vooral bestaat uit hard-copies van de gemaakte beroepsproducten. Zij adviseert meer gebruik te maken van digitale portfolio's, waardoor de omvang aanzienlijk kan worden teruggebracht en de toegankelijkheid van de portfolio's verbeterd kan worden. Mogelijk kunnen dan ook gemakkelijker beleidsanalyses gemaakt worden op de portfolio's.

Deeltijdstudenten hebben in het eerste jaar een aannamegesprek en drie studieloopbaangesprekken. In de hoofdfase worden geen gesprekken gevoerd. Indien nodig neemt de student hiertoe zelf het initiatief. Uit de gesprekken met deeltijdstudenten tijdens de audit kwam naar voren dat docenten goed benaderbaar waren.

Het auditteam is van oordeel dat het door de opleiding gehanteerde systeem van studieloopbaanbegeleiding op een heldere wijze is beschreven in de desbetreffende handleidingen. Zij stelt op grond van de gesprekken met studenten en docenten vast dat de begeleiding adequaat is en aansluit bij de behoefte van de studenten.

Informatievoorziening

De student ontvangt relevante informatie over de opzet, inhoud en vormgeving van het studie- en toetsprogramma tijdens de introductieperiode. Ook het informatieboekje/introductieboekje, intranet, de blokboeken en de stage- en afstudeerhandleidingen bevatten daarover relevante informatie. Iedere eerste jaarsstudenten ontvangt een Wegwijzer voor de studie bij de ABR en het Cultuurboekje 2009 ('Met recht de beste') met informatie over de cultuur(verandering) binnen de academie.

Voor de planning en organisatie van het onderwijs worden daarnaast regelmatig mededelingen gedaan via intranet en de ABR-berichten. De blokboeken worden stapsgewijs opgenomen in Blackboard.

Oordeel studenten

Uit de NSE 2010 blijkt dat studenten tevreden zijn over de studiebegeleiding (score 3.5) en over de kwaliteit van de begeleiding (score 3.4). Ook blijkt dat studenten tevreden zijn over de informatievoorziening met betrekking tot de les- en toetsroosters en roosterwijzigingen en tot de studievoortgang (score 3.5). Ook in de gesprekken met studenten tijdens de audit kwam naar voren dat studenten in beide varianten positief waren over de studiebegeleiding en de informatievoorziening.

5. Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

▪ De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Saxion kent evaluaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Op concernniveau richt Saxion zich op de studenten via het landelijke studenttevredenheids-onderzoek, op de medewerkers via het tevredenheidsonderzoek, op de alumni via de HBO-Monitor en op het beroepenveld via meting van werkveldtevredenheid.

Op concernniveau heeft Saxion streefcijfers vastgelegd. Deze worden onderscheiden in (i) eindresultaten die Saxion wil zien, (ii) indicatoren die bedoeld zijn om te sturen op onderdelen van de strategische visie en (iii) kengetallen die tactisch/operationele stuurinformatie opleveren. Jaarlijks rapporteert de Raad van Bestuur in zijn jaarverslag en het jaarplan over de kengetallen.

Elke academie heeft een operationeel evaluatieplan en een vastgestelde werkwijze van evalueren, afgestemd op de specifieke kenmerken van de opleidingen. De uitkomsten van evaluaties worden geanalyseerd en omgezet in verbeterbeleid dat in de p&c cyclus wordt opgenomen.

De uitkomsten van de verschillende onderzoeken worden geanalyseerd, waarna op instellingsniveau, academieniveau en (indien mogelijk) op opleidingsniveau acties worden ondernomen in de p&c cyclus. In de drie bilaterale gesprekken per jaar tussen het opleidingsmanagement en de academiedirectie, respectievelijk de academiedirectie en de Raad van Bestuur, wordt gesproken over de beleidsontwikkeling, uitvoering en realisatie van verbeterbeleid op basis van het jaarplan en het daarin beschreven evaluatieplan of evaluatiekalender en de (meerjaren)begroting.

Over de items uit het Saxion Kwaliteitskader Bachelor (SBK) waarover de academies niets rapporteren, verklaren de academiedirecteuren dat deze 'in control' zijn. Om dit 'in control' daadwerkelijk te kunnen vaststellen kent Saxion een monitor, waarmee wordt gemeten wat de stand van zaken is in een aantal essentiële processen. Deze monitor is te beschouwen als een aanvulling op de managementrapportages (maraps) in de PCDA-cyclus. Door zelf op concernniveau, onafhankelijk van maraps, te monitoren wat de stand van zaken is in verschillende bedrijfsprocessen wordt de managementinformatie gecompleteerd en de betrouwbaarheid daarvan geborgd.

Tijdens de instellingsaudit in 2010 is aangetoond, dat Saxion op centraal niveau kengetallen en streefcijfers heeft vastgesteld, die de academies en opleidingen gebruiken bij het evalueren van hun opleiding. Aangetoond is dat diverse evaluaties op concernniveau met regelmaat worden uitgevoerd en dat de uitkomsten worden geanalyseerd en besproken met de academiedirecteuren. Het SKB borgt dat de academies en opleidingen jaarlijks rapporteren over het geëvalueerde en nog te evalueren beleid. Uit de planning en de verslagen van de bilaterale overleggen blijkt, dat de RvB jaarlijks met de academiedirecteuren spreekt over deze uitvoering.

Opleidings specifieke evaluaties, zoals module-evaluaties al dan niet gekoppeld aan het functioneren van de docenten, vinden plaats op academie- en opleidingsniveau.

De opleiding HJO

In het Kwaliteitsplan ABR *Kwaliteit, de zorg van ons allen (2008 – 2012)* is de organisatie van de kwaliteitszorg beschreven. Onderdelen van dit plan zijn (i) de visie op kwaliteit en kwaliteitszorg, (ii) de organisatie van de kwaliteitszorg, (iii) de kwaliteitsonderzoeken op instellings- en academieniveau en (iv) de planning van die onderzoeken. In dit kwaliteitsplan wordt per jaar aangegeven welke kwaliteitsonderzoeken op instellingsniveau en academieniveau worden uitgevoerd. Ook is in het plan aangegeven welke streefwaarden worden gehanteerd. Het Businessplan ABR 2008 – 2012 bevat een beschrijving van de doelen voor de langere termijn.

Binnen ABR is kwaliteit de zorg van alle medewerkers. Dat komt tot uitdrukking in het werken in zogeheten resultaatverantwoordelijke teams. In deze teams werken medewerkers aan het onderwijs en de ondersteunende processen en zorgen ze ervoor dat processen en producten voldoen aan de gestelde eisen. Alle medewerkers maken deel uit van een dergelijk team.

Voor het primaire proces en de ondersteunende processen doorloopt de opleiding voortdurend de PDCA-cyclus. Alle resultaten worden geëvalueerd en de evaluaties monden uit in verbeterplannen (zie facet 5.2).

Het auditteam heeft op basis van documentatie en de gesprekken tijdens de audit kunnen vaststellen dat de uitwerking van het Kwaliteitsplan regelmatig wordt getoetst, dat wordt nagegaan welke resultaten zijn behaald en dat, indien noodzakelijk, verbeterplannen worden opgesteld en doorgevoerd. Het auditteam heeft in het kader van de audit kennisgenomen van een aantal verbeterplannen. Na elk kwartiel wordt op basis van een quickscan en panel-gesprekken een verbeterplan per kwartiel opgesteld waarin concrete maatregelen zijn opgenomen.

Ordeel studenten

Uit de uitkomsten van NSE 2010 komt naar voren dat studenten de onderwijs-evaluaties die onder studenten plaats vinden positief waarderen (score 3.6)

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

- De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Uit de aan het auditteam bij de instellingsaudit overlegde informatie en uit de gesprekken die het auditteam heeft gevoerd is duidelijk geworden dat op basis van analyse van de maraps en uitkomsten van interne en externe audits verbeteracties worden ondernomen. In het merendeel van de gevallen stellen de managers zelf deze verbeteracties voor aan het naast hogere niveau. Verbeteracties worden opgenomen in jaarplannen en vervolgens uitgevoerd. Over die uitvoering wordt vervolgens gerapporteerd.

Op centraal niveau leidt de analyse van managementrapportages en audits tot centrale aansturing op een of meer kernthema's. In 2009 zijn op die wijze drie kernthema's aan de orde geweest.

De opleiding HJO

Jaarlijks wordt de stand van zaken met betrekking tot de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteunende processen in de academie opgemaakt. Er wordt elk voorjaar en najaar door de vijf opleidingsmanagers van ABR gekeken welke projecten er al dan niet academiebreed moeten worden uitgezet. Op basis hiervan wordt verbeterbeleid geformuleerd, dat wordt uitgevoerd door resultaatverantwoordelijke teams (curriculumcommissie, werkgroep studieloopbaanbegeleiding e.d.). Als daar aanleiding voor is, worden verbeterprojecten gestart. Het MT stelt daarvoor projectgroepen samen op basis van expertise en affiniteit. Een voorbeeld hiervan is het project Onderzoeksvaardigheden.

Elke evaluatie leidt tot een verbeterplan. Belangrijke instrumenten voor kwaliteitsverbetering zijn de zogenoemde *quickscan* en de daarop volgende panelgesprekken in elk kwartaal. De kwartielcoördinatoren spelen een belangrijke rol bij het formuleren en doorvoeren van verbetermaatregelen. Daarnaast worden ook verbeterplannen opgesteld naar aanleiding van evaluaties die de academie of opleiding uitvoert of die op instellingsniveau plaatsvinden. De resultaten worden door het Bureau Kwaliteit voorzien van aanbevelingen aan de verantwoordelijke personen en of teams.

De opleiding borgt dat de resultaten tot daadwerkelijke verbeteringen leiden door bespreking van de uitkomsten in de beleidsteams. Daarnaast is een start gemaakt met het opstellen van teamjaarplannen, waarin de onderwijscoördinator zich verantwoordt over de wijze waarop de verbeteringen zijn uitgevoerd. Het Bureau Kwaliteit biedt ondersteuning door het verschaffen van de noodzakelijke kengetallen en het jaaroverzicht van onderzoeksresultaten. Het auditteam heeft met waardering kennisgenomen van deze ontwikkeling.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de uitkomsten van verschillende evaluaties, zoals de kwartielevaluaties en de aansluitingsmonitor, en van kwartielverbeterplannen. Zij stelt op basis van de overgelegde verbeterplannen vast dat deze hebben geleid tot inhoudelijke en organisatorische aanpassingen.

Voorbeelden hiervan zijn intensivering van het onderwijs door o.a. verhoging van de contacturen, ontwikkeling van een onderzoeksleerlijn, het inzetten van meer gastdocenten bij startcolleges, gegeven de omvang en de moeilijkheidsgraad het heroverwegen van het aantal opdrachten in het thema Werk en Inkomen en aanpassing van het vak Communicatieve Vaardigheden door de vaardigheidstraining in alle lessen te implementeren (thema De HBO-jurist aan het werk).

Oordeel studenten

Studenten zijn blijkens NSE van oordeel dat de opleiding voldoende gebruik maakt van de onderwijsbeoordelingen (score 3.0) en dat zij voldoende worden geïnformeerd over de uitkomsten van onderwijsbeoordelingen (score 3.4). In de gesprekken met studenten tijdens de audit waren studenten tevreden over de kwaliteits- en verbetergevoeligheid van de docenten.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

- **Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Saxion kent evaluaties op verschillende niveaus binnen de organisatie.

Op concernniveau richt Saxion zich op:

- de studenten via het landelijke studenttevredenheidsonderzoek (STO) dat vanaf 2010 wordt samengevoegd met de Nationale Studenten Enquête. Deze evaluatie levert vergelijkingscijfers op met andere instellingen. De hogeschool merkt dat studenten niet tevreden zijn over onderwerpen die betrokkenheid aangaan. De hogeschool experimenteert met panelgesprekken met studenten en studieverenigingen.
- de medewerkers via het tweejaarlijkse onderzoek van Effectory. In de tussenliggende jaren vindt een steekproef plaats onder 400 medewerkers. De betrokkenheid van medewerkers wordt voorts vergroot doordat zij in veel gevallen werken in resultaatverantwoordelijke teams. Er zijn overal in de organisatie regelmatig personeelsbijeenkomsten en studiedagen, terwijl de Raad van Bestuur eens per jaar een ronde maakt langs academies en diensten en gesprekken voert met medewerkers.
- de alumni. Saxion volgt zijn alumni via de jaarlijkse HBO-Monitor. Een eigen alumni-onderzoek leverde te weinig respons op.
- het beroepenveld; instellingsbreed wordt de werkveldtevredenheid gemeten. Dit geschiedt in vier deelonderzoeken: (i) tevredenheid van bedrijfsbegeleiders over de kwaliteit van studenten en de opleiding, (ii) tevredenheid van topmanagers van de belangrijkste werkveldrelaties over Saxion als partner en diens reputatie, (iii) tevredenheid van opdrachtgevers van praktijkgericht onderzoek over de prestaties van de kenniscentra en (iv) tevredenheid van leidinggevendenden over de afgestudeerden. De laatste twee genoemde onderzoeken worden uitgevoerd in 2010.

De uitkomsten van de verschillende onderzoeken worden geanalyseerd, waarna op instellingsniveau, academiëniveau en (indien mogelijk) op opleidingsniveau acties worden ondernomen in de p&c cyclus.

Op opleidingsniveau worden studenten frequent bevraagd via module-, blok- of periode evaluaties, stage- en werkplekevaluaties en afstudeer- en examenevaluaties.

Saxion heeft op concernniveau een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en op het niveau van academies een Academieraad (AR). In deze raden zijn medewerkers en studenten vertegenwoordigd. Opleidingen of clusters van opleidingen kennen een Opleidingscommissie (OC). Voor deze raden en commissies bestaat een regeling op concernniveau.

Saxion heeft een 'Reglement Klachtenmanagement Saxion Hogescholen'. Er is een Meldpunt Integriteit en Klachten ingesteld, dat het centrale loket binnen Saxion vormt voor alle klachten op allerlei gebied en vragen of verzoeken rondom integriteit. Bij dit meldpunt is een integriteit-functionaris benoemd, die borgt dat de klachten worden afgehandeld. Tevens is er een Klachtenfunctionaris studenten van Saxion Hogescholen benoemd. Voor bezwaren tegen uitspraken van de examencommissie heeft Saxion een College van Beroep Saxion Hogescholen.

De opleiding HJO

Algemeen

De opleiding betreft medewerkers, studenten en het beroepenveld op een systematische manier bij de doorgaande verbetering en actualisering van haar onderwijs. Dit geldt zowel voor de inhoud van het onderwijs als voor de daarbij behorende organisatorische aspecten. De opleiding kent nog geen alumni.

Op opleidingsniveau laat de betrokkenheid van medewerkers en studenten het volgende beeld zien.

Betrokkenheid van medewerkers

Medewerkers participeren in resultaatverantwoordelijke teams die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van belangrijke onderwijsprocessen en -producten. In de kwartievaluaties en in vergaderingen van diverse werkgroepen worden hun opvattingen over de gang van zaken gepeild.

Betrokkenheid van studenten

Voltijd- en deeltijdstudenten worden betrokken bij de evaluatie van het onderwijs en bij de ontwikkeling van nieuwe onderwijsblokken. Dit geschiedt centraal via de tweejaarlijkse Saxion Student Survey, en op opleidingsniveau onder meer door kwartievaluaties en door panelgesprekken. Daarnaast vindt ook evaluatie plaats in gesprekken met de stagebegeleider de afstudeerbegeleider. Resultaten van evaluaties worden aan alle studenten bekend gemaakt. De wijze van communiceren over verbetermaatregelen is vastgelegd in het kwaliteitsplan.

In de NSE 2010 geven 80% van de voltijd studenten aan tevreden te zijn over de betrokkenheid bij verbetering van de opleiding. In de gesprekken tijdens de audit geven studenten aan dat zij in voldoende mate worden betrokken bij de inhoud van de opleiding en dat hun oordeel door de opleiding serieus wordt genomen. Ook zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding de informatie over de uitkomsten van de onderwijsevaluaties met hen communiceert.

Betrokkenheid van het afnemend beroepenveld

Het beroepenveld is betrokken via de beroepenveldcommissie van de opleiding. De opleiding beschikt over een actieve beroepenveldcommissie (zie ook facet 1.1). De betrokkenheid van de commissie komt onder meer tot uiting in het jaarlijks gehouden academiebrede afstudeeronderzoek waarin leden van de commissie participeren (zie facet 6.1).

Klachtenregeling

De ABR heeft sinds het studiejaar 2007-'08 een eigen klachtenregeling. Deze regeling is een uitwerking van de regeling die op hogeschoolniveau is vastgesteld. De studenten zijn bekend met deze regeling en de klachtencommissie van de ABR handelt klachten van studenten af.

6. Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Beoordelingsinstrumenten

De opleiding beschikt – zoals auditteam heeft kunnen vaststellen - over voldoende bruikbare instrumenten ter beantwoording van de vraag of de eindkwalificaties ook daadwerkelijk worden behaald: de reguliere toetsing, de procedures ter beoordeling van de stage en afstuderen en de betrokkenheid van het werkveld daarbij en de betrokkenheid van de beroepenveldcommissie.

Afsluitende toetsing en borging eindniveau

De opleiding wordt afgesloten met een afstudeeropdracht. Deze opdracht dient te worden uitgevoerd in een authentieke beroepsomgeving. Ook is het mogelijk om via een opdracht van het kenniscentrum af te studeren. In juni 2010 is de eerste lichting HJO-studenten afgestudeerd. De student heeft de keuze tussen het uitvoeren van een individuele opdracht en het met een medestudent uitvoeren van een duo-opdracht. De opdracht moet representatief en kenmerkend zijn voor de beroepsuitoefening van de startende hbo-bachelor. Het vraagstuk moet aansluiten bij de opleidingscompetenties of bij de beroepstaken en taakgebieden. De afstudeeropdracht fungeert als een proeve van bekwaamheid, waarmee de student aantoont dat hij beschikt over de competenties die de opleiding beoogt. Om te starten met de afstudeeropdracht dient te worden voldaan aan een aantal voorwaarden. De criteria zijn beschreven in de handleiding *Afstuderen bij Academie Bestuur & Recht*

De voorbereidende fase bestaat uit het schrijven van een projectvoorstel en na goedkeuring daarvan door de afstudeercoördinator een plan van aanpak.

Het afstudeerproject (30 EC's) bestaat uit een door de opdrachtgever verlangd beroepsproduct, een verantwoording van de totstandkoming van dit beroepsproduct in de vorm van een scriptie en een schriftelijke reflectie van de student en een eindgesprek.

Na inhoudelijke en vormtechnische (waaronder taalgebruik) goedkeuring van de scriptie door een schoolcoach en een tweede lezer, is er een eindgesprek dat wordt gevoerd tussen de student, de schoolcoach en de tweede lezer. Bij de beoordeling wordt het formulier Eindbeoordeling gehanteerd, waarin een cijfer wordt opgenomen voor het beroepsproduct en het eindgesprek. Onderdeel daarvan is het evaluatieformulier Competenties, waarin beoordeling opgenomen van o.a. probleemanalyse en –oplossing, verslag en presentatie. In het uiteindelijke cijfer tellen het beroepsproduct en de scriptie voor 70% mee en het eindgesprek voor 30%. De opdrachtgever in casu de praktijkcoach, heeft een adviserende rol bij de totstandkoming van het eindcijfer. Dit doet hij op basis van zijn oordeel over de kwaliteit van het beroepsproduct en de wijze waarop dit tot stand is gekomen.

Betrokkenheid werkveld

In juni 2010 is het niveau van de afstudeerders (voltijd) van ABR aan de hand van de beroepsproducten en door het bijwonen van eindgesprekken geëvalueerd door leden van de beroepenveldcommissies van ABR. Centraal stond daarbij de vraag in hoeverre afstudeerders van ABR voldoen aan het hbo-bachelorniveau zoals omschreven in de vijf Dublin Descriptoren. In deze evaluatie zijn voor het eerst afstudeerders HJO opgenomen.

Het auditteam stelt vast op grond van de rapportage *Het niveau van afstudeerders ARB (d.d.juni 2010)* dat de studenten HJO over het algemeen ruim voldoen aan het bachelorniveau zoals beschreven in de vijf Dublin Descriptoren.

Oordeel auditteam over gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft acht afstudeerwerkstukken plus beoordelingen vooraf bestudeerd. Het team achtte de werkstukken van een voldoende tot goed niveau. Ook beoordeelde zij de beoordelingen van de docenten als adequaat. Het auditteam is van oordeel dat geen sprake is van overwaardering. In een enkel door het auditteam beoordeeld werkstuk was naar haar oordeel eerder sprake van onderwaardering.

De onderwerpen van de afstudeerwerkstukken waren actueel, relevant en bruikbaar voor de praktijk. De opdrachten waren zowel gekozen rechtstreeks van een opdrachtgever (o.a. advocatenkantoor, schoonmaakbedrijf, Nederlandse Ambassade) als via het onderzoek van het kenniscentrum Leefomgeving. Als voorbeeld van laatste een scriptie over sociaal juridisch onderzoek van wijkcoaches in de Enschedese Vogelaarwijk Velve-Lindenhof. Deze scriptie is mede tot stand gekomen in het kader van het Saxion Honours Programme en is daar aan de Saxion Scriptieprijs 2010 toegekend.

Het auditteam stelt vast dat de probleemstellingen relevant en van voldoende niveau zijn.

De opzet van het onderzoek is over het algemeen helder en de onderzoekskeuze onderbouwd. De uitwerking en beantwoording van de vraagstelling in hoofdvraag en deelvragen is in orde en consequent. De afstudeerwerkstukken zijn goed leesbaar.

Het auditteam stelt verder vast dat gebruik wordt gemaakt van relevante literatuur. Daarnaast wordt wisselend gebruik gemaakt van relevante websites. Aandacht voor taalgebruik en spelling blijft essentieel.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Instellingsniveau

Op concernniveau heeft Saxion streefcijfers en kengetallen vastgelegd. Een aantal streefcijfers heeft betrekking op het onderwijsrendement: studenteninstroom, propedeuserendement, afstudeerrendement, uitval, verblijfsduur en behaalde studiepunten per studiejaar.

Academies mogen beredeneerd van de streefwaarde afwijken indien zij aangeven op welke wijze in het tijdsbestek van enkele jaren zij naar de Saxion-streefwaarde toe groeien. De gegevens worden centraal bijgehouden en ter beschikking gesteld aan alle academies. De kengetallen en bijbehorende streefwaarden worden tweejaarlijks geëvalueerd.

De academies rapporteren over de gerealiseerde rendementscijfers en hun analyse daarvan. Op instellingsniveau rapporteert Saxion vervolgens in haar jaarverslag over de kengetallen en de behaalde rendementen per opleiding en welke conclusies zij op basis daarvan heeft getrokken en formuleert daaruit voortkomend verbeterbeleid.

De opleiding HJO

Streefcijfers

ABR heeft de volgende kengetallen voor het onderwijsrendement vastgesteld:

- Percentage studenten van een cohort dat na twee jaar de propedeuse heeft behaald (minimaal 60%)
- Percentage uitvallers na 1 jaar (maximaal 25%)
- Percentage studenten van een cohort dat na vijf jaar is afgestudeerd (minimaal 50%)

Rendementscijfers

In juni 2010 is de eerste lichter studenten afgestudeerd. In de gesprekken met het management is een diplomarendement van ongeveer 65% genoemd. Dit percentage is gebaseerd op een samengesteld cohort van 25 studenten, dat destijds de onderscheiden Studieroutes Recht binnen ABR volgden. Het aantal afstudeerders bedroeg 17. Het propedeuserendement na 2 jaar van het cohort 2007 bedroeg 47% voor de voltijd en 50% voor de deeltijd variant. Het propedeuserendement voor het cohort 2008 is voor de voltijd gestegen naar 54% en voor de deeltijdvariant gelijk gebleven. De opleiding heeft het auditteam van nadere gegevens voorzien, waaruit valt op te maken dat het diplomarendement na 4,5 jaar wordt geraamd op tenminste 75% van de instroom in de postpropedeutische fase.

De opleiding geeft aan dat de onderwijsrendementen nadrukkelijk een punt van aandacht is. De opleiding werkt aan maatregelen om de rendementen te verbeteren. Zo worden ter verbetering van het propedeuserendement toetsen met een laag rendement geanalyseerd met behulp van testvision op grond waarvan gerichte verbetermaatregelen kunnen worden getroffen.

Ook worden er elk kwartiel tussentoetsen (zie ook facet 2.8) afgenomen en is de drempel voor het bindend studieadvies verhoogd naar 48 EC. Verder is de studieloopbaanbegeleiding geïntensiveerd en meer gericht op studieresultaten.

Het auditteam is van oordeel dat - hoewel de verstrekte rendementcijfers slechts een enkel cohort betreffen – deze cijfers aanleiding zijn om de vinger aan de pols te houden en op grond van duidelijke analyses verbetermaatregelen te nemen. Het auditteam stelt mede op grond van de gevoerde gesprekken tijdens de audit overigens vast dat de opleiding zich daarvan bewust is en daartoe reeds stappen heeft ondernomen.

6. OORDEELSCHEMA

hbo-bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding Voltijd/Deeltijd		
Onderwerp / Facet	Oordeel	
1. Doelstellingen Opleiding		V²
1.1. Domeinspecifieke eisen	G	
1.2. Niveau bachelor	G	
1.3. Oriëntatie HBO	G	
2. Programma		V
2.1. Eisen HBO	V	
2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	G	
2.3. Samenhang programma	G	
2.4. Studielast	V	
2.5. Instroom	V	
2.6. Duur	V	
2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	G	
2.8. Beoordeling en toetsing	V	
3. Inzet van Personeel		V³
3.1. Eisen HBO	G	
3.2. Kwantiteit personeel	V	
3.3. Kwaliteit personeel	G	
4. Voorzieningen		V⁴
4.1. Materiële voorzieningen	G	
4.2. Studiebegeleiding	V	
5. Interne Kwaliteitszorg		V⁵
5.1. Evaluatie resultaten	G	
5.2. Maatregelen tot verbetering	G	
5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V	
6. Resultaten		V
6.1. Gerealiseerd niveau	V	
6.2. Onderwijsrendement	V	
Samenvattend oordeel		V

Derhalve adviseert Hobéon Certificering de NVAO de hbo-bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding, verzorgd door Saxion Hogeschool Enschede, Croho nummer 34121 in al haar varianten te accrediteren.

² Extra aantekening 'goed'

³ Extra aantekening 'goed'

⁴ Extra aantekening 'goed'

⁵ Extra aantekening 'goed'

7. BIJLAGEN

BIJLAGE I Programma en gesprekspartners

Programma Audit bacheloropleiding HJO Saxion Hogeschool Enschede op
25 november 2010

Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
08.30-09.15	Vooroverleg	<i>Auditteam</i>	<i>Voorbespreking</i>
09.15-09.30	Managementteam dhr. mr. D.J. (Dick) Sweitser, directeur dhr. mr. B. (Bert) Wildering, manager mevr. drs. M.J. (Monique) Stam MA, manager	Auditteam:	Kennismaking Definitieve vaststelling programma
09.30-10.15	Managementteam dhr. mr. D.J. (Dick) Sweitser, directeur dhr. mr. B. (Bert) Wildering, manager mevr. drs. M.J. (Monique) Stam MA, manager mevr. mr. W.B.J. (Melanie) Ekkelkamp, onderwijscoördinator	Auditteam	Strategisch beleid, visie, missie Marktpositie en instroom Relatie beroepenveld internationalisering Lectoraat / Innovatie Personeel Deskundigheidsbevordering Studieloopbaanbegeleiding Rendementen Kwaliteitszorg Resultaten
10.15-11.15	Curriculumcommissie: mevr. mr. U.S. (Ute) Bruining-Niemann mevr. mr. W.B.J. (Melanie) Ekkelkamp mevr. mr. S. (Sandra) Huiskes dhr. drs. J.A.H. (Jack) van Huykelom mevr. mr. M. (Marjolein) Kuitenbrouwer mevr. drs. M. (Meike) Nijkrake	Auditteam	Actualisering beroeps- en opleidingsprofiel Relatie beroepenveld Aansluiting instroom en programma aansluitprogramma mbo Studeerbaarheid, studielast, contacturen minoren Praktijkcomponent/stages Onderzoekscomponent Onderwijsontwikkeling Internationalisering
11.15-11.30	<i>Interne terugkoppeling</i>	<i>Auditteam</i>	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
11.30-12.15	Examencommissie/Toetscommissie: mevr. mr. W.B.J. (Melanie) Ekkelkamp mevr. mr. E. (Esther) Lankamp mevr. drs. M. (Meike) Nijkrake dhr. drs. P.M.M. (Paul) Schunselaar, vertegenwoordiger projectgroep toetsing mevr. drs. ing. P.M. (Patricia) Wiebinga	Deel auditteam	Toetsen en beoordelen: validiteit/ objectiviteit Kwaliteitsborging van praktijkcomponent Bezwaar en beroep Vrijstellingen Instroom Studeerbaarheid, studielast Toetsen en beoordelen afstuderen en stage Onderzoekscomponent Relatie eindkwalificaties en programma Resultaten / rendementen Rol bedrijfscoach
11.30-12.15	Lectoraat/kenniskring Mevr. mr. E.D. (Ellis) van Dooren Mevr. mr. Y.M. (Yvonne) Denissen Mevr. mr. W. (Willeke) Slingerland	Deel auditteam	Opdracht van het lectoraat Relatie en betrokkenheid bij het onderwijs Onderzoek Kenniskring Participatie studenten/docenten
12.15-13.00	Lunch	<i>Auditteam</i>	<i>Lunch, interne terugkoppeling, verificatie documenten</i>
13.00-13.30	Rondleiding voorzieningen o.l.v. mevr. M. Nijkrake	Deel auditteam	Verificatie bibliotheek/mediatheek en opleidingsspecifieke voorzieningen Inzien materialen/verificatie documenten

Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
13.30–14.30	Docenten (voltijd/ deeltijd) dhr. mr. W.H. (Wouter) Ates dhr. mr. J. (Jan) Keizer dhr. mr. D.S. (Daniel) Schwanekamp mevr. drs. N. (Natascha) Vinke-Kuipers mevr. mr. A.L. (Anneloes) van Waning	Auditteam	Relatie beroepenveld Onderwijsontwikkeling Eindkwalificaties Samenhang programma Toetsen en beoordelen Praktijkcomponent/stages Internationalisering Werkdruk Materiele voorzieningen Deskundigheidsbevordering/POP Studiebegeleiding
14.30-15.15	Studenten voltijd mevr. Y.O.O. (Yvette) Dorée 1e jaar dhr. D.B.H. (Danny) van Houten 1e jaar mevr. S. (Seher) Ilkince 2e jaar mevr. N. (Nardy) van Baal 3e jaar mevr. W.E.M. (Wendy) Kok 3e jaar mevr. E. (Esra) Perçin 3e jaar mevr. L.B.B. (Lisa) Seelen 4e jaar mevr. M.J. (Marjolein) Stoeten 4e jaar dhr. B. (Björn) Kuik alumnus	Auditteam	Informatievoorziening Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding (incl. stages) Studeerbaarheid, studielast Materiele voorzieningen Praktijkcomponent
15.15–16.00	Studenten deeltijd Dhr. A.G.P. (Alexander) Bodt 1e jaar Mevr. H.C. (Christine) van Pijkeren 1e jaar Dhr. V. (Bichem) Boedhoe 2e jaar Mevr. J.L.M.B. (Annelies) Roesthuis 3e jaar Mevr. M.B. (Ria) Termathe 3e jaar Mevr. C. (Cécile) Wessels 4e jaar	Auditteam	Informatievoorziening Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding (incl. stages) Studeerbaarheid, studielast Materiele voorzieningen Praktijkcomponent
16.00-16.15	dhr. mr. D.J. (Dick) Sweitser, directeur dhr. mr. B. (Bert) Wildering, manager mevr. mr. S. (Sandra) Huiskes	Auditteam	<i>Interne terugkoppeling, verificatie en bepaling 'pending issues' / verdieping en/of additionele onderwerpen</i>
16.15-17.00	Verificatie documenten/intern overleg	<i>Auditteam</i>	<i>Inzien materialen Intern overleg en bepaling voorlopige beoordeling</i>
17.00	Alle gesprekspartners & genodigden	Auditteam	Terugkoppeling voorlopige beoordeling

BIJLAGE II Kwantitatieve gegevens van de opleiding

Studenten en docenten

Aantal docenten tevens werkzaam in beroepspraktijk	6	
Aantal docenten met een master opleiding	20	
Aantal docenten met een PhD	n.v.t.	
Aantal fte in kenniskringen	1,5	

Rendement

Diplomarendement (na 5 jaar) in aantallen en %	voltijd		deeltijd	
	aantal	%	aantal	%
cohort 2006	n.v.t.		n.v.t.	
Propedeuserendement (na 2 jaar) in aantallen en %	voltijd		deeltijd	
	aantal	%	aantal	%
cohort 2007	60	47	5	50
cohort 2008	57	54	4	50

Contacturen

Definitie: aantal lessen per week dat een student in een lokaal met een docent is ingeroosterd.

Aantal contacturen per week

contacturen	Voltijd	Deeltijd
1 ^e leerjaar	Minimaal 21 uur per week in de eerste drie jaar. In het vierde jaar afhankelijk van keuze.	8 uur per week in de eerste drie jaar. In het vierde jaar afhankelijk van keuze.
2 ^e leerjaar		
3 ^e leerjaar		
4 ^e leerjaar		

BIJLAGE III Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen auditors

Drs. R. B. van der Herberg

De heer Van der Herberg was jarenlang eindverantwoordelijk schoolleider in het voortgezet onderwijs (Minkema College). Hij heeft daar ruime ervaring opgedaan met bestuurlijke verzelfstandiging, fusieprocessen, convenanten en sponsorcontracten tussen vmbo en brancheorganisaties, personeelsbeleid en kwaliteitszorg. Als externe deskundige is hij betrokken bij audits (Platform Bèta Techniek) en visitatieprocessen in het speciaal voortgezet onderwijs en voortgezet onderwijs. Tevens maakte hij deel uit van de stuurgroep 'Academische Opleidingsschool, Utrechts Model'. Bij Hobéon zet hij zich sinds 2007 als senior adviseur in bij de accreditatieonderzoeken die worden uitgevoerd in het hoger beroepsonderwijs. Daarnaast adviseert hij het voortgezet onderwijs, onder meer op basis van zijn specifieke kennis van dit type onderwijs.

Prof. mr. dr. A.J.P. (Antoni) Brack

De heer Brack is sinds 1991 hoogleraar Juridische aspecten van de bedrijfskunde (bedrijfsrecht) aan de Universiteit Twente, faculteit Management en Bestuur en sedert 2000 raadsheer-plaatsvervanger (incidenteel rechter) in het Gerechtshof Arnhem. Hij is lid van de raad van commissarissen van een bedrijf in de chemische industrie en medeoprichter, ex-voorzitter en daarna gewoon lid van de raad van toezicht van de Stichting Consument en Veiligheid te Amsterdam. Behalve *Bedrijfsrecht op een bedrijfskundige manier* (2007: vierde druk; 2010: vijfde druk, Noordhoff uitgevers) publiceerde Brack boekbesprekingen en artikelen op het gebied van het bedrijfsrecht en consumentenrecht. Hij is medeoprichter en redacteur van het Tijdschrift voor Consumentenrecht. Brack is gericht op juridische coaching & consultancy: eerstelijns juridische advisering voor startende, kleine en middelgrote ondernemingen en second opinion op een aantal juridische gebieden zoals het arbeidsrecht.

Mr.N.(Nana)J.M. Le Brun- van Susante

Mevrouw Le Brun- Van Susante voltooide (met lof) in 1989 de opleiding Nederlands recht, afstudeerrichting Internationaal recht, aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en Rijksuniversiteit Leiden. Na haar afstuderen was zij tot en met 1992 verbonden als advocaat-stagiaire aan de Haagse vestiging van een gerenommeerd advocatenkantoor en volgde zij de beroepsopleiding advocatuur. Van 1990 tot 1997 was zij adjunct-secretaris van Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden. Vanaf 1997 was zij eerst als adjunct-maatschapssecretaris en later als personeelsadviseur verbonden aan Pels Rijcken en Drooglee-
ver Fortuijn advocaten en notarissen te Den Haag. Van 2003 tot 2009 is zij verbonden geweest aan TeekensKarstens advocaten notarissen te Leiden. Tot eind 2006 was zij algemeen kantoor-directeur, daarna HRM manager. Vanaf 2009 is Nana als kantoordirecteur verbonden aan Krans & Van Hilten Advocaten te Den Haag.

R.(Ralf) A. van Leeuwen

De heer Van Leeuwen is derdejaarsstudent aan de opleiding HBO-Rechten van de Haagse Hogeschool. Tevens is het lid van de Opleidingscommissie HBO-Rechten voltijd/deeltijd. In 2009 heeft hij cum laude zijn propedeuse HBO Rechten behaald.

Mr T. (Ton) Vis

De heer Vis is zelfstandig adviseur op het brede terrein van het onderwijs en scholing. Hij houdt zich bezig met bestuurlijk/organisatorische en juridische vraagstukken, competentieontwikkeling, (inhoudelijke en proces-) begeleiding van projecten en accreditatievraagstukken. In zijn vorige functies was hij coördinerend secretaris hoger onderwijs en later hoofd wetenschappelijke staf, tevens plv. secretaris/ directeur van de Onderwijsraad. Daarnaast vervult hij een aantal nevenfuncties, zoals lid van de geschillencommissie WMO en van de Commissie van Beroep van de Besturenraad, voorzitter College van Beroep voor de Examens van de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens en lid van de Nederlandse Vereniging Onderwijsrecht. Verder heeft hij gepubliceerd (o.a. in Thema) over accreditatie in het hoger onderwijs.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:
Saxion

Betreffende de hbo-bacheloropleiding:
Hogere Juridische Opleiding

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: van der Herberg

Voorletters: R.B.

Titel: drs.

Functie binnen het auditteam:

voorzitter

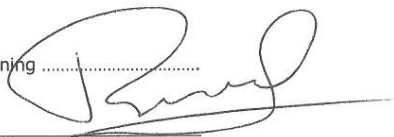
verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Den Haag op 1 december 2010.

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Saxion

Betreffende de hbo-bachelor:

Hogere Juridische Opleiding

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: prof.mr. A. Brack

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te E. H. Schede....., op 7-12-2010

Handtekening J. Brack

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Saxion

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Hoger Juridisch Onderwijs

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: mr. N. Le Brun-van Susante

Functie binnen het auditteam: lid

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Den Haag, op 7 november 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Saxion

Betreffende de hbo-bachelor:

Hogere Juridische Opleiding

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: R.A. van Leeuwen

Functie binnen het auditteam: student auditor

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Schippluizen....., op 6-12-2010.....

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

Betreft audit door Hobéon Certificering BV van:

Saxion

Betreffende de hbo bacheloropleiding:

Hoger Juridisch Onderwijs

Onafhankelijkheidsverklaring lid auditteam

De ondergetekende,

Naam: Vis

Voorletter: T.

Titel: mr.

Functie binnen het auditteam:

secretaris

verklaart in te stemmen met de gedragsregels¹ van Hobéon Certificering inzake het *onafhankelijk* auditen van scholen/opleidingen, zoals deze met auditor zijn kortgesloten

en

verklaart geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben, anders dan in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditteam van de Visiterende Beoordelende Instantie, met de betrokken school/opleiding(en), tenminste gedurende vijf jaar voorafgaand aan de audit².

Getekend te Rotterdam, op 12 april 2010

Handtekening

¹ Ten aanzien van het aspect 'onafhankelijk auditen' het volgende: De leden van het panel hebben geen andere relatie tot de te auditen organisatie dan die welke noodzakelijk en onvermijdelijk is in verband met het auditproces.

De individuele leden van het auditteam verklaren daarin geen persoonlijk belang bij de accreditatie van de opleiding te hebben. Zij hebben dus géén zitting in bijvoorbeeld een werkveldadviesraad, beroepenveldcommissie, Raad van Toezicht, toelatingscommissie, examencommissie, extern lid van een intern auditteam enz.

² De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hanteert een termijn van ten minste vijf jaar voorafgaand aan een accreditatie-audit als periode waarvoor Hobéon de onafhankelijkheid van de betreffende auditor garandeert.

BIJLAGE IV Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels Hobéon

Beoordelingsprocedure en werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd en deeltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs". Daarin staan de onderwerpen en facetten vermeld waarop een VBI zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten. Voorts zijn daarin opgenomen de criteria aan de hand waarvan een VBI moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Voor de Hogeschool Saxion heeft Hobéon een instellingsaudit uitgevoerd in februari 2010. In deze instellingsaudit is nagegaan welke bedrijfsprocessen op centraal niveau worden aange-stuurd en hoe de borging daarvan is geregeld. Dit heeft geleid tot de vaststelling dat een aantal bedrijfsprocessen op strategisch en tactisch niveau vanuit de Raad van Bestuur van Saxion, via de Academies doorwerken tot op het niveau van de opleidingen. In de beoordeling van de onderwerpen en facetten in hoofdstuk 3 zijn de uitkomsten van de instellingsaudit aan de orde gesteld.

Voorafgaand aan het accreditatieonderzoek heeft Hobéon Certificering de opleiding voorbereid op de audit door een inhoudelijke toelichting te geven op het NVAO-Accreditatiekader

De beoordelingsprocedure van Hobéon Certificering kent twee hoofdmomenten:

Documentanalyse

Het gaat hier om een analyse en beoordeling van de door de opleiding Hogere Juridische Opleiding aangeleverde schriftelijke informatie:

Kerndocumenten

- Kwaliteitsrapport Bacheloropleiding Hogere Juridische Opleiding (2010)

Onderliggende documentatie

- Zie Bijlage V.

Op basis van de door opleiding aangeleverde documentatie, heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleidingsvarianten. Het auditteam heeft dit beeld getoetst aan zaken als: ambitieniveau, toekomstgerichtheid, innovatief vermogen, kwaliteitsbewaking via interne en externe evaluatie, arbeidsmarktrelevantie, resultaatgerichtheid, continuïteit, studenten- en docentenbelangen.

Voorafgaand aan de visitatie werd het management van de betreffende opleiding op de hoogte gesteld van de voorlopige bevindingen van het auditteam op basis van zijn documentanalyse.

Audit

De audit was gericht op een actieve 'controle' door middel van een visitatie⁶, uitgevoerd door een auditteam bestaande uit een kernteam met daarin twee externe onafhankelijke deskundigen, een studenten, een voorzitter en een secretaris vanuit Hobéon Certificering.

Onder 'controle' moet hier worden verstaan, dat het auditteam op verschillende niveaus (management, coördinatie, examencommissie, docenten, studenten, staf) heeft getoetst (i) of de in de documentatie beschreven beleidsvoornemens en de daaraan gerelateerde uitvoeringsprocessen zijn geïmplementeerd en (ii) of de overige in de documentatie vervatte informatie verifieerbaar is.

⁶ Visitatie heeft op 25 november 2010 plaatsgevonden.

Deze verificatie door het auditteam geschiedde enerzijds door, zoals hierboven reeds is aangegeven, meerdere malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en anderzijds aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft - ook door eigen waarneming.

Aldus had het auditteam voldoende instrumenten om zich op gedetailleerd niveau op de hoogte te stellen van inhoud, opzet, uitvoering en resultaten van het opleidingsprogramma en van de daarmee samenhangende personele, organisatorische, materiële en ruimtelijke voorzieningen.

Het auditteam heeft op deze wijze alle in het NVAO-Accreditatiekader vermelde facetten beoordeeld, op basis waarvan een samenvattend oordeel per onderwerp werd gegeven.

Een en ander werd vastgelegd in een conceptrapport dat aan de opleidingen werd voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-*Beslisregels Accreditatie* kan een onderwerp slechts 'onvoldoende' of 'voldoende' scores. Een facet kan evenwel, volgens diezelfde regels, 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Met dit als uitgangspunt, heeft Hobéon onderstaande beslisregels toegepast.

Onderwerp

- A. Een onderwerp scoort 'voldoende', indien alle facetten van dat onderwerp ten minste 'voldoende' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' en de overige ten minste 'voldoende' hebben gescoord, mits een acceptabel verbeterplan beschikbaar is voor het facet met de score 'onvoldoende'.
- B. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord en voor dit facet geen acceptabel verbeterplan beschikbaar is.
- C. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien meer dan één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord, ongeacht of er voor die facetten acceptabele verbeterplannen zijn.

Facet

- D. Binnen de beoordeling van een facet is ruimte voor een eigen afweging van het auditteam:
 - uitvoering/praktijk weegt zwaarder dan beleid/theorie: beter een goed functionerende regeling die slecht is opgeschreven, dan omgekeerd;
 - primaire processen wegen zwaarder dan secundaire.

Extra aantekening

- E. Indien voor een onderwerp een hogere score dan 'voldoende' gerechtvaardigd is, wordt dat als 'extra aantekening' vermeld en wel met inachtneming van onderstaande regels:
- een onderwerp krijgt de extra aantekening 'goed', indien alle facetten van dat onderwerp 'goed' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'voldoende' en de overige facetten 'goed' of 'excellent' hebben gescoord;⁷
 - een onderwerp krijgt de extra aantekening 'excellent', indien alle facetten van dat onderwerp 'excellent' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'goed' en de overige facetten 'excellent' hebben gescoord;
 - een onderwerp krijgt geen extra aantekening, indien één van de facetten van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord.

⁷ Het NVAO-Accreditatiekader onderscheidt bij onderwerp 2 ("Programma") acht facetten. Eén ervan betreft de duur van de opleiding. Het daarbij vermelde criterium (240 ECTS) is evenwel geen (kwaliteits)criterium, maar een formele vereiste waaraan het programma van een opleiding a priori moet voldoen, wil zij überhaupt in aanmerking kunnen komen voor een HBO Bachelor accreditatie. 'Duur' is derhalve van een andere orde dan - bijvoorbeeld- 'Kwaliteit Personeel' of 'Onderwijsrendement'. Bij de beslissing of het onderwerp "Programma" een extra aantekening 'goed' dan wel 'excellent' verdient, wordt het facet 'Duur' dan ook buiten beschouwing gelaten.

BIJLAGE V Geraadpleegde documenten

1. Kwaliteitsrapport HJO versie 23 september 2010
2. Onderwijs- en toetsplan HJO 2010-2011
3. Auditrapport HJO intern 2010
4. Cultuurboekje 2009
5. Organisatie- en personeelsplan ABR 2010
6. Internationalisering ABR Projectvoorstel 2007
7. Managementreview ABR 2008 en 2009
8. Businessplan ABR 2008-2012, p.20
9. Communicatieplan intern 2007
10. Onderwijs- en Examenregeling
11. Beroepenveldcommissie HJO samenstelling
12. Verslagen BVC HJO
13. BVC HJO reglement 2007
14. Notitie Euregionalisering curriculum HJO 2010
15. Notitie Internationalisering en Euregionalisering HJO
16. Uitstroomprofielen binnen opleidingen ABR notitie 2009-07
17. Radboud Universiteit Faculteit der Rechtsgeleerdheid – gelijkheidsverklaring 2009
18. Rijksuniversiteit Groningen faculteit rechtsgeleerdheid – gelijkheidsverklaring 2009
19. Wegwijzer voor propedeusestudenten ABR 2010-2011
20. Blokboeken HJO 2009-2010
21. Studiewijzers HJO deeltijd 2009-2010
22. Boekenlijsten HJO kwartiel 1 en 2 en kwartiel 3 en 4
23. Stagehandleiding BSK-IVK-MER-HJO 2010-2011
24. Afstuderen Handleiding BSK-IVK-MER-HJO-SJD 2010-2011
25. Toetsbeleid. Toetsing en beoordeling binnen de academie ABR. Januari 2005
26. Cito, training constructie open en gesloten vragen
27. Kwaliteitsbewaking toetsen ABR, werkwijze 2010-2011
28. Medewerkerstevredenheidsonderzoek samenvatting ABR 2009
29. NSE HJO 2010 vt. "Algemene vaardigheden"
30. Niveau van afstudeerders van ABR 2010
31. SLO handleidingen student 2010-2011
32. STO 2009 Hogere juridische opleiding
33. Notitie Intensivering Onderwijs onderzoek ABR 2010
34. Notitie Onderzoeksvaardigheden Docentenscholing ABR
35. Evaluatieverslagen o.a. Stage en kwartielen
36. Compacte studieroutes inventarisatie ABR 2008
37. MHBO traject juridische opleidingen dec 2008
38. Aansluitingsmonitor Saxion HJO maatwerkrapportage 2008-2009
39. EVC procedure 2008-2009
40. Scholingsplan ABR
41. HJO Teamjaarplan 2010-2011
42. Mentoren Handleiding 2007
43. Verbeterplannen HJO 1.1 t/m 3.4
44. Werkveldonderzoek samenvatting 2009
45. Stagebeoordelingsverslagen